

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI • JULKAISIJA TUNTURILATU RY • N:o 1/1993

415 / 008 0018010000

Kuva: Kyösti Lamminjoki

Puheenjohtajan tähdenvälit

Näitä tähdenvälejä ensimmäistä kertaa kirjoittaessani risteilee mielessäni monia ajatuksia siitä, mitä tämä uusi tehtäväkokonaisuus tuo tullessaan. Lämpimät kiitokseni Teille Tunturiladun jäsenet luottamuksestanne. Avullanne pyrin olemaan sen arvoinen.

STUORRA-YKÄ, Sinä ansaitset erityiset kiitoksemme uhrautuvasta työstäsi Tunturiladun ja eräretkelyyn hyväksi. Vuosikaudet Sinä luotsasit järjestöämme tässä nopeasti muuttuvassa ja uusia haasteita retkeilyväelle tuovassa maailmassa niin, että Tunturilatu on edelleenkin elinvoimainen ja aktiivinen retkeilyjärjestö.

Koulutus on eräs itsenäisen retkeilyjärjestön tukipilareista.

Sillä panostamme turvalliseen retkeilyyn ja pidämme yllä sekä kohotamme retkeilijäin ammattitaitoa. Näin menetellen saatamme estää virhearvioinneista johtuvia tapaturmia ja jopa hengenmenetyksiäkin. Tällä saralla meidän on huolehdittava myös lasten ja nuorten tarpeista. Kun he oppivat heti alussa oikeat ja turvalliset retkeilytavat, on heillä hyvä alkupääoma lisätä kiinnostustaan retkeilyä ja luontoa kohtaan. Koulutustilaisuudet ovat myös kerhoihin kuulumatommille erinomainen tilaisuus tutustua toisiin samanhenkisiin tunturilatulaisiin.

Tämän lehden ilmestyessä on useimpien hiihtovaellusten suunnittelu loppusilausta vaille. Meidän tarvitsee ladata akkujamme ja missäpä sen voisi tehdä miellyttävämmin kuin Lapin valkois-

ten hankien ympäröimänä. Se velvoittaa meitä ponnistelemaan puhtaan luonnon puolesta. Vuosi 1992 oli Suomen 75-vuotishuhtavuosi. Sen tilaisuuksissa tuotiin usein esille isänmaallisuus. Me voimme osoittaa käytännön isänmaallisuutta toimimalla kuten Kalervo Hämäläinen kirjoittaa eräässä runossaan: - "Saimme lahjana huomonen, vaali sitä ain hellien. Lastenlapsille jättäen; luonnon puhtaimman jälkehen."

Tunturiladun yhteiset tilaisuudet ovat aina olleet mieliinjääviä. Niin oli myös Tsietsan väen junailema syyskokous ja susiaiset viime vuoden lokakuussa Karttulan Ekokeskuksessa. On siellä navetassa ollut varmasti "yks hännän huiske" sen ollessa alkuperäisessä käytössään 140 lehmän kotina. Nyt siellä kuu-

limme monenlaista sanarrieskoo aitojen ihmisten tykönä. Parhaimmat onnitteluni 20-vuotiaalle Tsietsalle ja kiitokset tsietsalaisille lämminhenkisen tilaisuuden järjestämisestä.

Tunturisuusjärjestelmän remonttia valmistelelee vahvistettu Susivaliokunta tehdyn aloitteen ja johtokunnan suositusten pohjalta. Valmistelussa kiinnitetään huomiota jo olemassa olevien susiarvojen vaatimuksiin ja suunnitteilla on myöskin uusi susiarvo johtaja- ja ikäsduden arvojen väliin ja, mikä parasta, tarkoitus on suunnitella myöskin nuorille oma susiarvo merkkeineen innostamaan heitä retkeilyharrastuksensa kehittämiseen. Nuorisossa on järjestäytyneenkin retkeilyn tulevaisuus ja meidän on luotava hyvä kasvualusta sille.

Me kaikki tiedämme, että TUNTURILATUHENKI on jotakin myönteistä, sosiaalista, lämminhenkistä jne. Miten me itse kukin määrittelemme sen. Tunturilatulaiset! Lähettäkää sihteerillemme Maritalle kortti tai kirje, jossa lyhyesti kerrotte käsityksenne tunturilatuhestä. Teemme niistä koosteen, joka julkaistaan myöhemmin tässä lehdessä ja niitä voidaan käyttää myöskin välipaloina kirjoitusten välissä.

Lamasta huolimatta meillä on edessämme varsin toiminnallinen retkeilyvuosi. Toivon teille kaikille miellyttäviä vaelluksia ja hyvää oloa koko vuodeksi.

Kyösti Lamminjoki

TUNTURILATU ry

JOHTOKUNTA

Pj. Kyösti Lamminjoki, pk. 90-376845
Vpj. Eero Hämäläinen pk. 90-498741

Jäsenet: Esko Aalto, pk. 972-13032, Arvo Anivuo pk. 941-272597, Terttu Civil pk. 931-140077, Marja-Liisa Kramsu pk. 921-366457, Tapani Paavola pk. 921-310552, Raili Partanen pk. 971-224427, Raimo Rautjärvi pk. 976-62280.
Sihteeri: Marita Maula Ylipalontie 1 D 00670 Helsinki pk. 90-743246

Jäsenssihteeri: (osoitemuutokset) Eila Vilen, Forsbackantie 8, 01760 Vantaa pk. 90-897237

Talous: Oili Virtanen, Laajavuorenrinne 3 A 7, 01620 Vantaa pk. 90-891732

Kuva-arkiston hoitaja: Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uusikaupunki pk. 922-34418

Postilähetykset: Marita Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki

TL:n tili: Postisiirtotili 135331

KIINTEISTÖT

Susikyö, Enontekiö Susi-Talas, Inari
Susi-Kiisa, Utsjoki
Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen, Joukontie 27, 76150 Pieksämäki pk. 958-21247

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Väinö Martikainen. Jäsenet: Marita Maula (siht.), Antti Nikula, Salli Oikari, Reijo Pasanen ja Veikko Tyrväinen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani

Pj. —, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani pk. 986-27946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki

Pj. Uolevi Mättö, siht. Anja Selenius, Valssitie 7, 05620 Hyvinkää pk. 914-47956

KOLBMA (3) Tampere

Pj. Terttu Civil, siht. Helinä Martikainen, Kissanmaankatu 32 K 160, 33530 Tampere, puh. 931-616219

NJEALLJE (4) Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus

Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen, Koskik. 10, 50100 Mikkeli pk. 955-164976

VIHTTA (5) Vaasa

Pj. Jaakko Heinimäki, siht. Pirkko Westergard, Kasarminkatu 21. A, 65100 Vaasa pk. 961-178 058

KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä

Pj. Esa Huttunen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Kastelholmantie 1 C 19, 00900 Helsinki pk. 90-331602

TSIETSA (7) Iisalmi

Pj. Esko Pirinen, siht. Raili Partanen, Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio pk. 971-224427

KAVTSI (8) Helsinki

Pj. Jorma Alapuranen, siht. Hannu Maula, Ylipalontie 1 D 00670 Helsinki pk. 90-743246

OVTSI (9) Jyväskylä

Pj. Sakari Jarva, siht. Aulikki Kuukkanen, Laukaantie 6, 41340 Laukaa pk. 941-831285.

LOGI (10) Turku

Pj. Marja-Liisa Kramsu, siht. Irma Spelman, Sommarinvuorentie 6, 21240 Askainen, pk. 921-712539.

ALPPAS (11) Hämeenlinna

Pj. Ilpo Painilainen, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangon katu 5 B 15, 13130 Hämeenlinna, pk. 917-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala

Pj. Keijo Leppänen, siht. Niilo Siponen, Heikkilänt. 1, 83900 Juuka pk. 97-72028

KUOVZA (13) Kymenlaakso.

Pj. Anja Huhtala, siht. Sirkku Kanervio, Äijänk. 4 A 6 48700 Kymnlinna, pk. 952-64950.

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

OKtan terveiset

Tervehdys täältä hiihtokelien alueelta. Lunta on ollut kohta kolme kuukautta. Ennätys mooneen syksyyn.

Aika kuluu, vuodet vaihtuu, jälleen yhteiset retket ja toimintatapahtumat menneeltä vuodelta mieleen piirtyvinä kuvina. Kasvava ruoho, varttuva vilja, monet kukkien vaihtuvat värit, puut vahvat varjoinensa, virtaavat vedet kesällä, putoukset ja puron solina, aallot laantuu lahden rantaan. On löytynyt sopivia retkeilypolkuja ja maisemia niin täältä Kainuusta, kuin Lapin tunturialueiltakin.

Mieleen painuvan karuja ja kauniita olivat Kilpisjärveltä Norjan ja Ruotsin puolen suurtureille tehdyn vaellusretken maisemat ja näkymät. Paras oli sittenkin paras kohde. Kahvin keito tyynenä aurinkoisena iltana Paraksen huipulla lumihuipujen keskellä, mahtavaa.

Koska kerhoitamme puuttuu puheenjohtaja, hoitaa tehtäviä kerhotoimikunta: Pauli Keränen, Raimo Pakkala ja Anja Mustonen kerhon sihteeri ja yhdyshenkilö.

Alkupalvesta hiihtelemme koitoisissa maisemissa. 14.3 Eliaksen hiihtoon osallistuminen. Harjoitushiihtoa vaelluksille. Matka Kajaani-Naapurinvaara on n.60 km yhteen suuntaan. Tervetuloa joukolla mukaan. 3.-18.4 Hiihtovaellus Käsiarren ja Enontekiön alueella. Kesto n. 2 viikkoa. (Anja) 22.-30.5 Halkotalkoot ja mahdollinen retki Susitalaksella.

Kokoonnumme vuoden viimeistä päivää päättämään Raimon tykö. Siinä tinaa valassa ja uudenvuoden rakettien loisteessa on hyvä yhdessä tähtyä uusia mahdollisuuksia ja yhteyksiä. Hyvää alkavaa vuotta kaikille.

Anja

Kolbman kuulumiset

Lyhyestä virsi kaunis

Juhlavuotemme lopuksi yritimme vielä tavoittaa mahdollisimman monta kerholaista järjestämällä kaksi joulunajan tapahtumaa, adventin kirkkokahvitilaisuuden ja komcat tervantuoksuiset tulet Julkujärven maastossa.

Kevään 1993 kerhoilloissa meillä on seuraavia aiheita: *19.1. retkeilytapaturmista, niiden ensiavusta ja hoidosta puhuu lääkäri Maija Kinnunen.

*6.-7.2 hiihtelemme Siikanevalla ja yövyimme uusilla laavuilla. Pirkan hiihdon huollamme kahtena viikonloppuna, perinteisenä ja reppuhihtona.

*16.2. kuulemme tunturikasveja, joista kertoo Juhani Tolonen.

*16.3. meillä on solmuasian-tuntija Mauno Siivonen neuvomassa solmujen tekoa ja käyttöä.

*13.4. kuulemme kerhomme kuva-arkistosta ja pidämme turpakärjää.

*11.5 kuvailla.

Viime keväänä teimme laavuja, tänä keväänä anorakkeja.

Antoisan toimintavuoden päätyttyä jää toivomaan, että ihmiset entistä enemmän huomaisivat, miten paljon tästä toiminnasta voi mukana olla saadaan.

Helinä ja Tuula

Kiitos Zeta!

Tunturilatut ry. kiittää Zetaa monivuotisesta ansiokkaasta työstä Tunturiladun hyväksi.

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Yrjö Suuniutu

Toimitussihteeri: Antti Karlin, Haapaniemi 23500 Uusikaupunki pk. 922-34418

Julkaisutoimikunta: Hannu Hiltunen, Kyösti Lamminjoki, Marita Maula ja Matti Rekola

Tunturilatut -lehden aineistopäivät 1993

Aineisto vuoden 1993 lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

2/1993 30.04.1993
3/1993 30.08.1993

Aineisto lähetetään osoitteella Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uusikaupunki

Njealljen kuulumiset

Tätä kirjoittaessani joulu on ylihuomenna. Kiire-sana ei ole kokenut lamaa. Kaupat ovat täynnä toisiaan töniviä ihmisiä. Juostaan tiskiltä tiskille. Tavaroihin sultotaan jo täyteen pursuaviin kasseihin. Silloin tällöin näkee hymyilevän ihmisen tuossa kiireisessä hyörinässä. Se ilahduttaa ja lämmin ailaudus käy sisimmässä. Joulu tulee ja kiire unohtuu.

No kiire oli meillä Njealljelaissillakin. Pidimme nimittäin pikkujoulun jo syyskokouksessa yhdessä syyskokouksen kanssa. Onneksi pidimme sen silloin, sillä silloin meillä oli lunta. Koko luonto oli peittynyt valkeaan vaippaan, taivaalla tuikkivat tähdet ja kuukin nauro meidän touhuille.

Oli sellainen iloisen lämmin mieli. Jostain kumman syystä "rakastan" näitä yhteisiä tapauksia ja aina ihmettelen, miten innolla kokouksiin osallistutaan. Jopa "järjestetään" äänestyskin, etteivät ääntenlaskijat tuntisi itseään turhaan valituiksi.

Puheenjohtajaksi, sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi valittiin entiset, Esko Aalto, Ritva Kylliäinen ja Airi Kuitunen. Kerhotoimikunnalle tuli uusia velvoitteita. Toimintasuunnitelmassa esitetyille tapahtumille nimesimme "vastuuhenkilöt". He järjestävät asiat, ilmoittavat niistä paikkakuntien yhdyshenkilöille jne. Näin toivomme monen tapahtuman toteutuvan jouhevammin ja useampi pääsee mukaan toimintaan. Nimesimme jopa kirjoittajat Tunturilatut-lehteen. Näin varmistimme, että jokaisesta lehdestä saatte lukea Njealljen kuulumisia.

Kerhoiltoja pidämme kerran kuussa, Vuoroin Mikkeliissä, Pieksämäelle, Varkaudessa ja Joroisissa. Illan ohjelmasta vastaa aina järjestävä paikkakunta. Helmikuun 20 - 21. tulemme talvipäiville. Maalis-huhtikuussa on jäähiihto. Sitten onkin Tunturiladun susiviikko Lapissa ja kevätkokous Helsingissä. Kesäpäiville Ulko-Tammioon tulemme suurella joukolla. Tämä tiedoksi, että osaatte järjestää tarpeeksi suuren laivan kuljetukseen.

Suomen Ladun Leiripäiville osallistumme tietysti. Touko-elokuussa on suunnitelmassa soutu- ja hillojen etsintäretki

ja viikonloppuvaellus. Nämä retket yhdisti joku: viikonloppuna soudamme saareen etsimään hilloja. Näin kaikki toteutuvat varmasti.

Kavtsin kuulumiset

Syyskuun 4. - 11. onkin sitten vuorossa Sietsan kanssa yhteinen kerhoviikko Susitalaksella. Tunturiladun syyskokoukseen ja susivihkiäisiin Vaasaan päätimme myös osallistua. Vuoden lopetammekin sitten tunnetusti riemukkailla ja antoisilla pikkujouluilla.

Talkoita emme varmasti unohtaa. Tulomme aina kun kavtsu kuuluu tai vaikka ei kuuluisikaan.

Tässä Njealljelaisten vuoden 1993 suunnitelmat. Teille kaikille oikein hyvää alkanutta vuotta 1993.

Aamuauringon paiste ilahduttaa ihmisen sydämen. Se on luonnon riemua.

Ritva

Ensikummit ovan syksyn mitään jo muutaman kerran tulleet ja menneet Helsingin seudulla, joulukuun ensimmäisenä päivänä on lauha eteläpuoleinen tuuli puhallanut viimeisetkin lumenrippeet kaupungin kaduilta.

Syksyn tapahtumat ovat takana. Syys- ja lokakuussa katseltiin menneen kauden kuvia, talkoitiin Kärrissä ja käytiin sieniretkellä, olimme joukolla Susiaisissa, kävimme linturetkellä, Kösä veti "erilaisen" vaelluksen Paistunturien suuntaan. Lokakuussa pidettiin myös kerhon syyskokous, jossa puheenjohtajan nuija siirtyi ensi vuodeksi Jormalle allekirjoittaneen

saadessa työasiansa sellaiseen mukavaan järjestykseen, että pääsee "vastuista vapaaksi" ja maailmaa katsomaan. Marraskuussa oltiin viikonloppuvaelluksella Valkealan maisemissa ja vertailtiin kerhoillassa vaeltamista kahdenlaisessa vuoristomaastossa: Keski-Euroopassa ja Uralin napapiirialueen tuntumassa.

Joulukuussa vietimme juhla-vuoden (Suomi 75, Kavtsi 20 vuotta) pikkujoulua 5.12. Merimelosten majalla ja 14.12. kerhoillassa tutustuttiin Raija Hentmanin opastamana Lapin puu- ja luutöihin.

Tammikuun kerhoillassa 11.1.93 kertoi Risto Wuolle-Apiala puukoista ja helmikuun kerhoillassa 15.2. esitellään Lapin retkeilyalueita. Tunturiladun talvipäiville on tarkoitus myös mennä joukolla vaikka samana päivänä on vastuullamme myös Tahkon hiihdon telta-asema ja leimauspiste.

Maaliskussa on taas kerhon kevätkokous, jonka yhteydessä Piio Leppälä esittelee Pohjois-Suomen kanoottireitit. Huhtikuun kerhoilta korvataan käynnillä Tähtitieteellinen yhdistys URSAN kiertävässä planetariumissa ja suoritetaan kerhon hiihtovaellukset: 10. - 17.4. teltava-

ellus Hetasta Susikyrröön ja 17. - 24. 4. käämpävaellus Käsivarren maisemissa..

Toukokuun kerhoillassa 10.5. tutkitaan jotakin vuoden -93 teemaan, kasveihin liittyvää asiaa.

Haluan lopuksi vielä tälläkin palstalla kiittää kaikkia kerho-toimikunnan jäseniä ja toimihenkilöitä viihtyisästä yhdessäaherttamisesta. Mielihyvällä totean kerhomme saaneen Jormasta kokeneen ja hyvän puheenjohtajan ja toivotan hänelle työssään onnea ja menestystä.

eehoo

Login kuulumiset

Onnistuneen Jotunheimin retken jälkeen on hyrity tytyväisyydestä. Toki muistettu käydä kesäpäivillä ja susiaisissa Kavtsia ja Tsietsaa onnittelemassa. Eräretkeilykursssia ja ensiapua on treenattu ja ruskalla käyty. Maakunnalliseen retkireittiseminaariin osallistuttiin noin niin- kuin virallisesti.

Syyskokouksessa valittiin Maisa jatkamaan puheenjohtajana. Ja hyvä kun suostui: talvipäivien valmistelu on kireimmillään, ei siinä ole vetäjää hyvä vaihtaa.

Kolbman kerhoiltaan rynnättiin yllättäen...ystävällisesti ottivat vastaan. Ja mikä ettei, olihan meillä parimetrinen pullapitko olkapäillä tuliaisiksi. Kuultiin ja nähtiin hienosta vaelluksesta Uralilla. Jotain siitä jäi itämään, niin monella logilaisella on harhaileva katse ja hajamieliset puheet, että...no, kuullaan sitten jos siitä jotain kypsy.

Joulujuhla vietettiin Login tukikohdassa Koirasaaren kämpälä, joka jälleen todettiin kovin ahtaaksi. Niinpä kevätkauden ohjelmaan onkin otettu kämpän remontointi, samoin kuin toisen tukikohdan Kotakentän kunnostus. Että talkoita riittää!

Ohjelmassa ovat perinteiset hiihtoretket sekä pitkä viikko Talaksella, Kustavin lintumaailmaa katsotaan tämän lehden toimittussuhteiden opastuksella ja Pyhän Henrikin tie pitäisi myös katsastaa.

Mutta tärkein ja keskeisin on kuitenkin tietysti Tunturiladun Talvipäivät helmikuussa. Ja tuleehan siinä Logi samalla 20-vuotiaaksi, kun nyt on juostu vain toisten juhlissa.

JH

Muista maksaa jäsenmaksu

Palautetta ensimmäisestä eräretkikurssista

Lehtemme edellisessä numerossa oli kerhosen palstalla jo kuulumisia Kolbman järjestämän eräretkeilykurssin perusosasta. Nyt on maastoosakin pidetty ja käytettävissä on palautelomakkeet. Koulutustoimikunnan jäsenenä lienen jäävi, mutta totean silti, että kurssi vastasi hyvin odotuksia ja kirvoitti paljon kiitoksia. Ne kohdistuivat sekä kurssin järjestelyihin että itse antiin.

Perusosa koostui luennoista ja ns. rastikoulutuksesta. Se on ulkosalla tapahtuvaa havainto-oppitusta useissa eri kohteissa, joita oppijat kiertävät ryhmiin jakautuneina. Aterioista vastasivat järjestäjät. Maasto-osassa sovellettiin oppeja käytäntöön harjoitusvaelluksen aikana ja purettiin kotiläksynä olleet tehtävät. Ruuat valmistettiin itse.

Yhteistä kummallekin osalle

olivat myönteiset arvioinnit. Kun arvostelun skaala oli 1-5, muodostui perusosan painotetuksi keskiarvoksi 4,38 ja maasto-osa ylsi peräti lukemaan 4,68. Näin yksituumaisen arvioinnin antia lisäsi huomattavasti oppijoiden omat kommentit, mistä heille erityiset kiitokset. Ne tulevat aikaan helpottamaan seuraavien kurssien järjestelijöitä.

Perusosan jokainen luento esiintyi vähintään yhden oppijan papereissa antoisimpana. Rastikoulutusta pidettiin yleisesti parhaana antina ja useita mainintoja kertyi tulientekorastille, varusteiden esittelylle ja suunnistukselle. Parannusehdotuksien sentään tuli. Kurssia pidettiin varsin tiiviinä, useampikin kaipasi aikaa keskusteluille

ja "järjestettyä" mahdollisuutta kysymyksiin. Ehkäpä seuraavalla kerralla ohjelmaan mahduteetaan vielä tunti keskustelua päivän aiheista? Ilahduttavaa oli havaita, että muutamassa paperissa oli toivomus tutujen porukoitten jakamisesta eri ryhmiin. Kerran omaksuttuun työnjakoon on helppo luiskahtaa kurssilla. Olosuhteista (ei sähköä) johtui, ettei opetusta voitu havainnollistaa dioin tai piirtoheittina käyttämällä, mistä oli pari kaipaavaa mainintaa. Suunnistuksen opetusta toivottiin syvennettävän: perustaitojen opetusta ja kartanlukuharjoituksia.

Maasto-osa arvioinnit olivat vielä enemmän toistensa kaltaisia kuin perusosassa. peräti 18 oppijaa 25:stä piti parhaana anti- na suunnitusta eli tässä saatiin

vastaus edellisen jakson toivomuksiin. Vesistönylitys ja etsintäharjoitus mainittiin myöskin useammassa palautteessa. Parantamisen varaa olisi hieman etukäteistiedottamisessa ja ensiaputehtävää kaivattiin.

Kurssiin liittyvään kansioon oppijat eivät voineet tutustua ennen palautteen antamista, joten se jäi arvioinnin ulkopuolelle.

Kaikenkaikkiaan kokemukset olivat varsin myönteisiä ja saatu palaute rohkaisee niin oppijoita kuin vetäjiä innolla hakeutumaan seuraaville kurssille. Hyvällä kurssilla on aina myös hauskaa ja eniten siitä saavat irti vetäjät!

Vappu Hietala

Tunturiladun toimikunnat 1993

Työvaliokunta: Kyösti Lamminjoki, Arvo Anivuo, Eero Hämäläinen, Marita Maula ja Oili Virtanen.

Julkaisutoimikunta: ks. sivu 2

Järjestötoimikunta: Uolevi Mättö (pj/puh. 914 - 28901), Esko Aalto, Paula Jukala ja Raimo Niklander.

Koulutustoimikunta: Terttu Civil (pj/puh. 931 - 140077), Jorma Alapuranen, Hannu Maula ja Marita Maula.

Käämpätoimikunta: Pekka Huttunen (pj/puh. 958 - 21247), Pekka Kallio, Lauri Kuukkanen, Tapani Oksanen, Tapani Paavola ja Raimo Rautjärvi.

Retkitoimikunta: Raili Partanen (pj/puh. 971 - 224427), Keijo Leppänen, Ari Linkolehto, Raimo Pahkala ja Esko Sepponen.

Susivaliokunta: ks. sivu 2

Erävaelluksen SM-kilpailujen 1994 työryhmä: Yrjö Suuniittu (pj), Raimo Juntunen (siht.), Kyösti Lamminjoki, Antti Reeni ja Matti Rekola.

Johtokunnan jäsenten vastualueet 1993

Kyösti Lamminjoki

Esko Aalto
Arvo Anivuo
Terttu Civil
Eero Hämäläinen

Marja-Liisa Kramsu
Tapani Paavola
Raili Partanen
Raimo Rautjärvi

puheenjohtaja, työvaliokunta, julkaisutoimikunta
järjestötoimikunta
työvaliokunta, kerhotoiminta
koulutustoimikunta
varapuheenjohtaja, työvaliokunta, kansainväliset asiat
nuorisotoiminta
käämpätoimikunta
retkitoimikunta
käämpätoimikunta

Tunturilatu-lehden ilmoitushinnat

Tunturiladun hallitus on vahvistanut lehdelle seuraavat ilmoitushinnat:

3 mk/palstamm 50 mm:iin asti
2 mk/palstamm 51 - 100 mm
1.5 mk/palstamm yli 100 mm

Kerhon hankkimista ilmoituksista maksetaan kerhelle provisio- na 30 % ilmoitushinnoista.

Sudet 1992

TUNTURISUDET 1992

Numero	Nimi	Erä	Kä	Hu
1570	Ainasoja Reijo	13	**	16
1571	Asikainen Väinö	14	8	37
1572	Koskinen Anneli	4	7	23
1573	Perälä Aukusti	24	8	27
1574	Tanhuanpää Leena	10	2	20
1575	Virtanen Hannu	15	10	n. 25
1576	Väisänen Teuvo	27	8	28

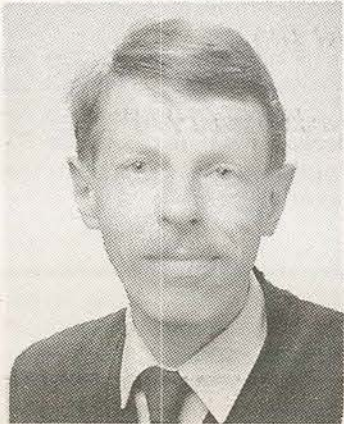
Erä = eräretket

Kä = muut tunturikäynnit

Hu = huippujen lukumäärä

** = ei mainintaa

JOHTAJASUDET

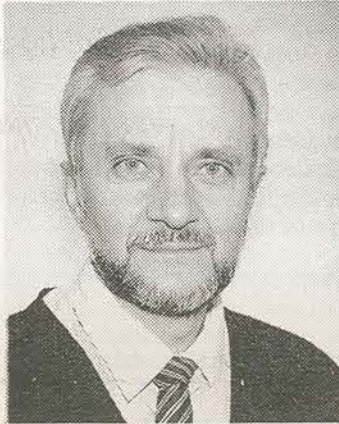

Hannu Maula,
Helsinki
susi n:o 174

Luonto ja luonnossa liikkuminen ovat olleet Hannun rakkaimmat harrastukset jo pikkupojasta lähtien. Luontoharrastus on viimeaikoina keskittynyt lintujen tarkkailuun. Hannun harrastusnäyteenä on hänen viime vuonna Tunturikerho Kavtsissa ansiokkaasti vetämän lintukurssin materiaali. Kurssi sisälsi luentojen lisäksi retkiä ja Lapin lintuvaelluksen. Harrastusnäytekirja on erittäin huolellisesti valmisteltu ja viimeistelty.

Tunturikerhotoiminnassa Hannu on ollut muutenkin innokkaasti mukana toimien avustajana koulutustilaisuuksissa (toimittanut myös Tunturiladun koulutusmateriaalia), retkenvetäjänä sekä jo kolmatta vuotta Tunturikerho Kavtsin sihteerinä. Hannu on vaeltanut paljon, etupäässä Lapissa, mutta myös muualla Suomessa. Eräretkiä talvella (monet 2 viikon pituisia) on 13 ja kesällä 6; lyhyempiä vaeluksia, tunturikäynteiksi kutsuttuja, on lukuisia.

Huippujen lukumäärästä (92) näkee yhden Hannun "periaatteen" retkillä: siitä vaan, eli mennään mieluummin ylös maisemia katselemaan kuin pelkästään tasamaita kiertäen. Hannun monipuolinen luontotietous ja retkitaidot ovat joutuneet kovaan testiin Erävaelluksen SM-kilpailuissa, joihin hän on jo 8 peräkkäisenä vuotena osallistunut.

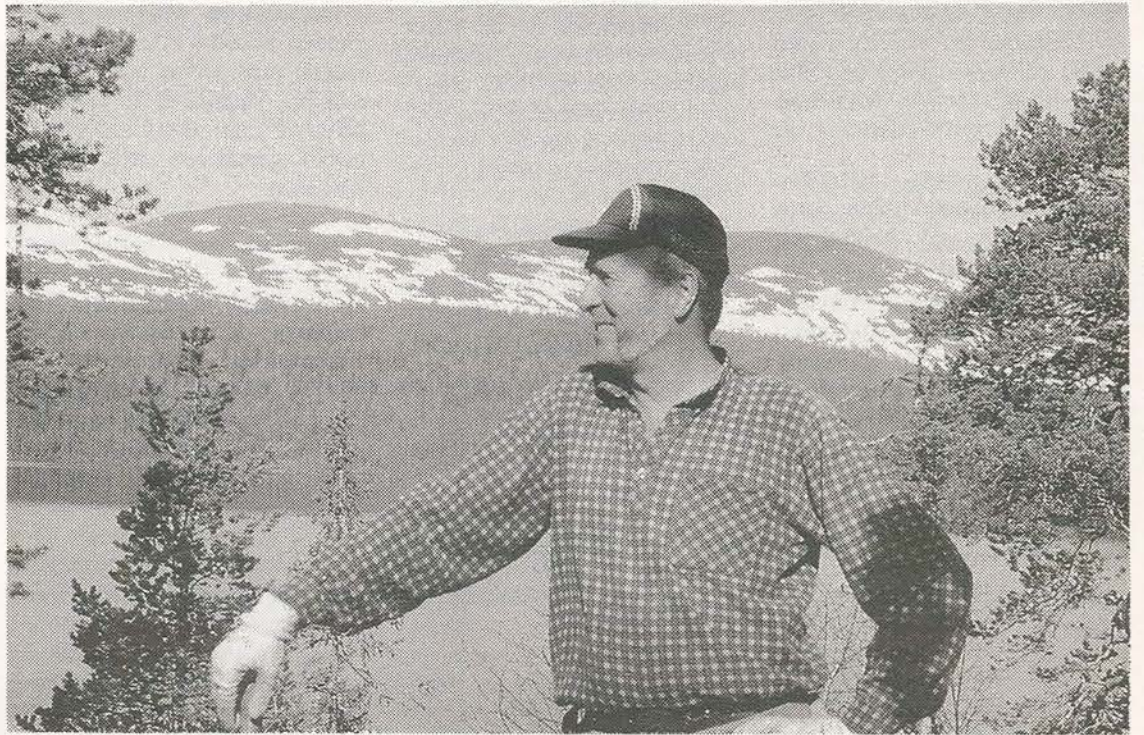
Alapuranen Jorma,
Espoo
susi n:o 175

Lapissa syntyneen ja varttuneen Jorman mielenkiintoinen harrastusnäyte käsitteli poropoliisin työtä sekä historian että nykypäivän valossa. Monipuolisesta esityksestä selviää mm miksi poronhoitoalueen etelä- ja pohjoisosissa tehdään erisuuruisia "tekoja" eli "sanoja", korva-merkkejä.

Jorma on innokkaasti toiminnut kahden eri harrastuksen parissa. Hän on toiminut työpaikkansa luontokerhossa sekä tunturikerho Kavtsissa retkitoimikunnassa ja puheenjohtajana. Toinen arvokas harrastus Jormala on ollut monivuotinen työ jalapallon nuorisotoiminnan vetäjänä.

Tunturikerho Kavtsissa häntä ei tunneta ainoastaan innokkaana retkeilijänä ja luonnonsyöjänä, vaan myös elämänarvojen pohijana ja taitavana retkenvetäjänä (melkein kaikki hänen 21 eräretkeään ovat itse suunniteltuja ja johdettuja). Kavtsin ja Tunturiladun koulutuspaketeissa on käytetty hyväksi hänen harkittuja ja taitavia kirjoituksia. Sisukkuutensa hän on osoittanut esim. johtajasivaelluksella: monipäiväisestä vatsataudista huolimatta keskimäärin 40 kilometrin päivämatkoja hiihtäen.

Jorma on valittu parin vuoden poissaolon jälkeen taas Kavtsin puheenjohtajaksi vuodeksi 1993.

IKÄSUSI

Tuure Hakkarainen,
ikäsusi n:o 75

Liittynyt Tunturilatuun 1978. Vihitty Tunturisuudeksi numero-la 1507/1988.

Tuure on liikkunut innokkaana metsästäjänä luonnossa jo pikkupojasta lähtien ja on siten aivan kuin luonnollisena asiana alkanut innostua Tunturiladun toiminnasta. Kavtsiin hän liittyi 1982.

Tuure on ennenkaikkea tullut tunnetuksi innokkaana, ahkeraana ja erittäin taitavana rakentajana Tunturiladun ja Kavtsin talkoissa. Kiisalla on rakennettu saunaa, Talaksella puuliiteriä, kattoa, ja savupiipun jatkoa. Susikyryssä on rakennettu kakkoskämpää, remontoitu saunaa, kaadettu puita, pellitetty savupiippua ja ties vielä mitä muuta. Ivalonjoen siltatalkoot kuuluvat tietysti lukuun mukaan.

Oman lukunsa muodostaa Tuuren toiminta Kavtsin toimipisteessä, Kärrikaltion rakennus- ja huoltotoissa, jotka ovat viime vuosina kulmineet Kavtsin rakennustoimikunnan puheenjohtajan, Kavtsin Pehtoorin, työtehtäviensä viran hoitoon huumorintajuutena ja innostavana vetäjänä että monitaitoisena ja avuliaisena tekijänä. Kaijansa kanssa Tuure onkin kaikissa talkoissa ja Kärrin muissa maastovipinöissä tuttu ja turvallinen ilmestys.

Ansioistaan on Tuure Hakkaraiselle myönnetty Suomen Ladun hopeinen mitali 1987 ja pronssinen plaketti 1991.

Kuvia Susiaisista

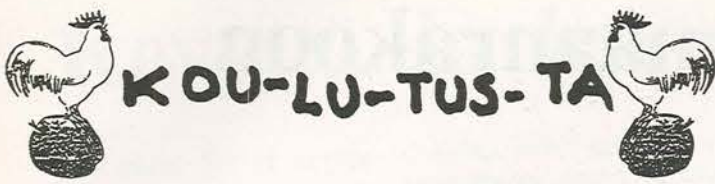

Tuure saa ikäsusisauvan.

Noita vihkiä uusia susia.

Kuvat: Petri Pajulinna

Koulustoitominnan kannalta mennyt vuosi oli merkittävä. Saimmehan eräretkeilyn kesäkurssin ohjelmat valmiiksi ja Kolbma järjesti niiden mukaisen kurssin.

Kurssilaisilta saatu palaute osoitti, että kurssi oli ollut onnistunut ja että koulutustarvetta on. Koulustoitomikunta tulee kehittämään ohjelmia koulutustarpeen painopistesuuntiin.

Talvikurssin suunnittelu on loppusuoralla. Se käsittää kesäkurssin tapaan perusosan ja maasto-osan, jossa opittuja asioita voidaan soveltaa käytäntöön.

Kuluvan vuoden alusta Koulustoitomikunnan vetäjänä toimii Terttu CIVIL, osoite Papinkatu 18 A 4, 33200 Tampere, p 931-140077. Hänen puoleensa voitte kääntyä koulutusasioissa.

Ohessa on tunturikerhojen nimeämien koulutusyhdyshenkilöiden yhteydenottotiedot. Kerhon järjestäessä kurssitilaisuuden voitte ottaa häneen yhteyden, ellei kurssi-ilmoituksessa ole toisin mainittu.

KOULUTUS-YHDYSHENKILÖT kerhoittain

OKTA
Anja Mustonen
Erätie 20 as 15
87200 Kajaani
P 986-27946

KOUKTE
Juhani Harju
Viertolankatu 19
05800 Hyvinkää
P 914-14494

KOLBMA
Tellervo Mäenpää
Riihuhdankatu 11 A 1
33580 Tampere
P 931-621082

NJEALLJE
Eero Kylliäinen
Koskikatu 10
50100 Mikkeli
P 955-164976

VIHTTA
Pirkko Westergård
Kasarminkatu 21 A 3
65100 Vaasa
P 961-178058

TSIETSA
Aune Kumpulainen
Honkakatu 3
74130 Iisalmi
P 977-25401

KAVTSI
Hannu Maula
Ylipalontie 1 D
00670 Helsinki
P 90-743246

OVTSI
Sinikka Holopainen
Välilaitankatu 6 B 18
40320 Jyväskylä
P 941-271947

LOGI
Anja Havia
Kupittaaankatu 56
20700 Turku
P 921-310552

ALPPAS
Pentti Raivio
Ahventie 10
13300 Hämeenlinna
P 917-197202

KUMPE
Heljä Laakso
Nurmeksenkatu 17 B 16
75500 Nurmes
P 974-21287

KUOVZA
Seppo Lonka
Sammalsuontie 8 A 1
46800 Myllykoski
P 951-235921

LATOSAARESSA

*Harmaassa pilvessä
tyyntä saaristossa
pienten aaltojen lipatusta
aavalla viimaa
syystuulta
paluu hämärässä
yllä suurten salojen
hiljaisuus.
Puro solisee, ääntelee,
puhuu...
Saunatie tervassavujen
tuoksuinen...
Suuri erämaa uinuu
tummana ympärillä
rauhaa ja hiljaisuutta.*

Johtajasusi 100

(Latosaaressa marraskuussa 1974)

Nuuskakairan vinkkelistä...

Onnea, menestystä ja vaikutusvaltaa kaikille tunturilatulaistille vuonna 1993!

☆☆☆

Täällä Joulupukinmaassa alkaa kaamos vähitellen antaa tietä auringolle ja ollaan taas menossa kohti vauhdikasta kevättä. Tästä joulun ajasta ei olla vielä selviydytty täysin, mutta eiköhän sekin siitä.

Ylläkselle perustettiin tänä vuonna oma Joulupukinmaa, joka on nyt kaamosen ollessa syvimillään toiminut ensimmäistä kauttaan. Joulupukinmaa käsittää yhteisen Ylläksen markkinointia ja viihtyisyyden luomista matkailijalle vuoden hiljaisina talvikuukausina. Yritämme välttää puhumasta erikseen Äkäslompolosta ja Ylläsjärvestä, periaatteenamme on vain saada yleensä matkailija Ylläkselle. Tämä onkin ensiarvoisen tärkeä asia, ainakin kun markkinoidaan seutua ja tunturia ulkomaille.

Mitäs met sitten olemme tehneet sen matkailijan viihteeksi? No ainakin olemme rakentaneet esimerkiksi tänne Ylläsjärvelle jäälinnan, jossa pidetään joka sunnuntai matkailijoille yleinen info tunturin kulloisenkin viikon tapahtumista. Itsenäisyyspäivän juhlat vietettiin tietenkin linnassa puheineen, maljoineen, tanssineen kaikkineen. Ja väkeä oli jääparketin täydeltä.

Kylä on valaistu erilaisin valoin, lyhdyin ja jätkänkynttilöin. Erikoisen komeat koristevalaistukset keskittyvät viikonvaihteeseen, jolloin kulkijaakin on enempi liikkeissä.

Hotelli Ylläsrinteen päätyyn on rakennettu noin viitisenkymmentä metriä pitkä liukurata, jossa kelpaa aikuisenkin kokeilla muinaisia taitojaan.

Joulupukinmaan nimissä esitetään tänä talvena myös Lilja Kinnunen-Riipisen ohjaama valodraama, Valotonttujen kutsu, Ylläksellä Varkaankurun maisemissa. Esitys on todella mahtava valoon ja musiikkiin perustuva

esitys, jossa katsoja kulkee hii-ren hiljaa halki lumisen metsän seuraten ympäristöään ja antaen oman mielikuvituksensa hoitaa loput. Esitys on todella ainutlaatuinen elämys, jos vain olette tilaisuudessa, niin käykää katso-massa!

☆☆☆

Valtakunnan julkisessa sanassa on myös puhuttu näistä meän intiaaneista. Nyt on tilanne Lainiolla sen verran tukossa, että häätöhän heitä uhkaa. Leirin maaalueen omistaja haluaisi intiaanit pois mailtaan, lisäksi ei kaikilla ryhmän ulkomaalaisilla jäsenillä ole edes voimassa ole-

vaa maassaolulupaa. Nyt on myös käynyt ilmi, että eräs projektin vetäjästä on täysin kääntänyt kelkkansa, siis Susi-Pulliaainen itse. Pulliaisen mukaan leiriläisten olisi syytä muuttaa eteläisempään Suomeen, mikäli he aikovat viedä projektiaan eteenpäin.

Nämä Lainion iridiamant-intiaanin elävät pelkäävät luonnon antimilla, lähinnä kasveilla, liha ja kala eivät kuulu dieettiin.

Kittilän nimismies selvittelee paperisotapuolta ja nyt on viimeisin tieto se, että heimo saa olla paikallaan, niin kauan, että ulkomaalaisneuvosto asian käsittelee.

☆☆☆

Rovaniemellä on avattu nyt sitten vihdoon ja viimein myös yleisölle Ounasjokirannassa si-

jaitseva arktisen tutkimuksen keskus, Arktikum-talo.

Arktikumissa toimii Lapin yliopiston alainen Arktinen keskus, joka jakaantuu neljään eri osastoon: tutkimukseen, tietopalveluun, näyttelytoimintaan ja opetukseen. Puolet Arktikumista kuuluu Lapin maakuntamuseolle, joka esittelee saamelaiskulttuuria, Lappia maakuntana ja Rovaniemen omaa paikallishistoriaa.

Arktikumien johtajana toimii saksalainen geofyysikko Manfred Lange, maakuntamuseon johtajana puolestaan on Raili Huopanen.

Poiketkaapa ohi ajaessanne katsomaan Arktikumia - on taatusti käymisen arvoinen paikka!

☆☆☆

"Naa, jos on hyvä keli, ei ole pitkästi, jos on keli huonompi on matka pitempi ja jos keli on oikein huono, matka on kyllä pitkä." (A.E.Järvinen, Rikas elämä 1969)

Hyviä kelejä siis kaikille kevään hiihtäjille ja tulkaahan tänne Ylläksellekin törmä tyyraamaan, kelejä piisaa taasen ainakin äitienpäivään!

Jaopis

Eestiläisten kaukoretkely maanrakkoon

Eestin Matkaliiton 25. päivillä kuultua

Marraskuun 27.–29. päivinä kokoontui Eestin Matkaliiton eri retkeilysuuntien edustajat 25. päivillään Märjamaalle ("Märkämaalle"). Se sijaitsee 80–90 km Tallinnasta etelälounaaseen. Osanottajia oli myös Latviasta ja Suomesta.

Eestiläisten retkeily on hyvin keskusjohtoisesti johdettua. Eri retkeilysuuntien edustajat: vaeltaajat, hiihtäjät, vuorikiipeilijät, kanootirekkelijät, pyöräilijät ja myös kaksi- tai nelipyöräisillä moottorin voimin kuljijat kuuluvat Eestin Matkaliittoon (Eesti Matkaliit). Se on ollut lähes ainoa tapa päästä matkustamaan silloisen valtakunnan Neuvostoliiton eri osiin. Länteen pääsivät vain tosiharvat. Toimintaa avustettiin taloudellisesti urheilun määrärahoista.

Altait ja Sajanit muistoa vain?

Nyt on Eesti itsenäinen tasavalta. Itäraja on lähes sulkeutunut. Jo 1993 eestiläisetkin pääsivät Venäjälle tai muualle itään vain kutsukirjeen perusteella myönnetyn viisumin turvin. Perinteiset retkimaastot Moldaviassa (Karpaati), Kaukaasiassa (Kaukasus) ja Tadzikistanissa (Altai) ovat sisällissotien näyttämönä. Niihin ei ole nyt menemistä. Jossain Kamtsatkalla toimii muutama "arttelia" (paikallisia retkenjärjestäjiä) ties millä yksinoikeudella, jolloin palvelut ja hinnat eivät ole missään suhteessa toisiinsa. Perinteiset eri vuoristoseutujen pelastuspalvelutoimistot on varojen puutteessa lopetettu ja Moskovan keskusjohdossakin miehet vaihtuvat koko ajan eivätkä heidän vastualueensa ole selvillä itsellään. Maassa on käytännössä jo lähes hyperinflaatio. Matkakuluja ei voi mitenkään ennakoita tai suunnitella. Mitään kustannusvastaavuutta ei ole. Ulkomaalaisilta vaaditaan kiskurihintoja (dollareissakin). Eestiläisten tämän päivän keskimääräisellä kuukausipalkalla n. 500 kruunulla (joka on hieman yli 200 markkaa) ei ole mahdollista matkustaa lännessäkään.

Kuten oheisesta (Märjamaan tapaamisen ohjelmalehtisen pylväistä näkyy, vuonna 1986 oli eestiläisten/kaukomatkailun huippuvuosi: melkein 7000 matkajaa eri puolilla Neuvostoliittoa, joka jättämaana oli ylivoimainen pääkohde. Sen jälkeen on tultu kiihtyvästi alaspäin. Vuoden 1992 määräksi jää vain 146 ryhmää ja 1317 osanottajaa. Vuonna 1993 eestiläisten on keskityttävä ylimenokaudeksi kotimaan matkailuun (mikä ei ajatuksena ole suinkaan huono - Eestihän on luonnonkaunis maa, jos välttää koillisen Virumaan palavankiven louhosmaita). Muutoin toiminta loppuu kokonaan. Vaihdohtoja ei ole.

Uudet ajatukset tarpeen

Kun julkinen rahoitus on nyt loppunut, on toimintaidea katsoettava niinsanotusti uusiksi. Eestiläiset arvelivatkin kokouspuheissaan, että on mentävä jäsenmaksun keräämiseen, niin vierasta kuin koko ajatus tuntuu olevankin kaikenlaisessa järjestötoiminnassa. Jonkinlainen jäsenlehtikin on saatava aikaan, jotta tieto kulkisi. Ylimenokaudeksi on siis keskityttävä kotimaan ja mainostettava Eestin tunnettua luonnonkauneutta ja maakuntien kansankulttuuria.

Matkaliiton pyöräilyjaos ehti jo esitellä kokouksessa vanhan järjestelmän mukaisen luokkasuoritusportaikon Eestin maaperälle sovitettuna. Vaikka Eesti on pieni maa, on siellä pyöräilijöillekin erilaisia vaikeusasteita yms. sisältäviä maastoja yllin kyllin. Märjamaalla pyöräilijöiden ilmeinen päivän tilanteen oivaltava riipeys yllätti Matkaliiton johdon. Ilmeisesti perinteistä "virkatietä" ei oltu nyt käytetty. Kovin keskusjohtoiselta ja suorituspainotteiselta koko toiminta näyttää edelleenkin suomalaiselle.

Nuorissa varaa

Märjamaalla yli parisataa lasta ja nuorta soittelee kitaroitaan, pelasi korttia, tanssi ja vähät välitti vanhempien kokouspuheista. Ikärakenne oli aivan muuta, mitä Tunturiladun tilaisuuksissa on totuttu näkemään. Mikäli nuorista voi päätellä, Eestin Matkaliiton tulevaisuus on turvattu.

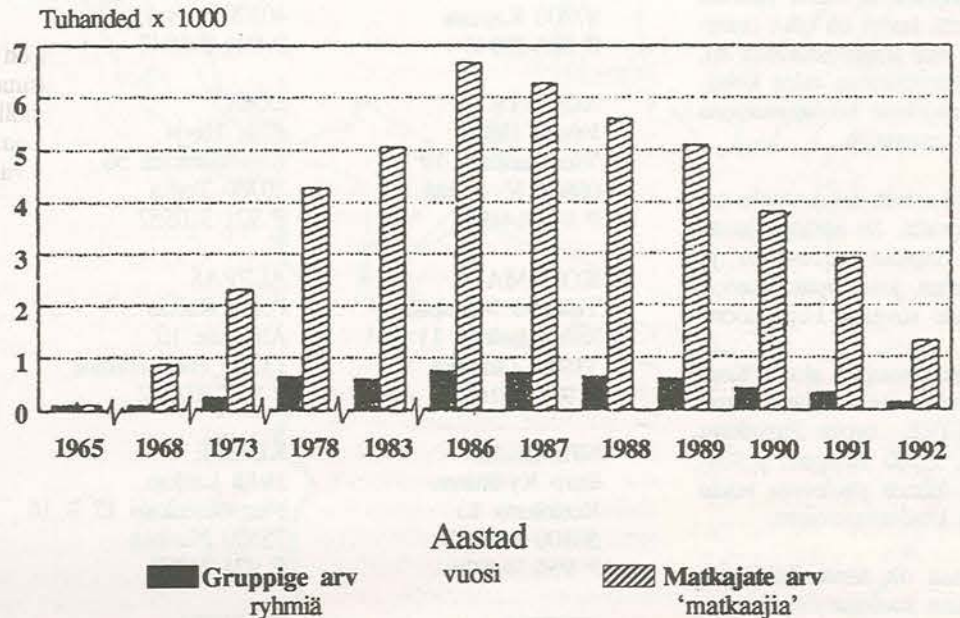
Kolkkoa tilastoa

Päivien antiin kuului monenlaista tietoa Matkaliiton toiminnan ajalta. Esimerkiksi 1984–1992 saatiin vaelluksilla hukkuneiden suhdeluvuksi 1:2200... Vuonna 1989 seitsemän eestiläisnuorta jäi yhden ja saman mutaja kivivyöryn alle. Viimeinen uhri, Rein Peris, kaatui Uralin korkeimman huipun Narodnajan ylärinteellä hiihtäessään ja syöksyi kivikkoon 10.3.92. Eestiläisten turmatilasto 1964–1992 sisältää 28 nimeä 46000 matkajasta. Jonkinlainen suomalaisia kiinnostava riskitodennäköisyys menettää henkensä vaelluksillaan (ainakin vuoristoissa ja huonoissa varusteissa) on siis 1:n. 1650! Ja loukkaantumiset ovat asia aivan erikseen. - Ryhmissä johdetusti tapahtuva järjestötoiminta retkeily mahdollistaa tällaisetkin tilastot.

MATKAD MATKAT

matkagruppide ja matkajate arv

ryhmien ja osanottajien määrät

Eestiläisryhmien ja niiden osanottajien määrät 1965–1992 Märjamaan kokoontumisen ohjelmalehtisen mukaan (kaaviota on hieman muunneltu). Matkojen romahdus näkyy selvästi. Vuonna 1993 ei kaukomatkoja tehdä lainkaan?

Retkikuvia

Päivillä nähtiin lukuisia dia- ja videoesityksiä retkistä. Seinillä oli valokuvapostereita, joissa huumorikin kukki monin tavoin. Tässä yhteydessä kannattaa mainita Matkaliiton toimistossa, Tallinnan upean Raatihuoneen aukion: Raekoja plats in Matkamajan kirjastossa olevat noin 2500 kuvitettua matkaraporttia ja -selostusta kaikkialta Neuvostoliiton erämaa- ja vuoristoalueilta. Nämä ovat käsikirjastona todellinen aarreaitta matkaa suunnittelevalle. Kirjallinen selostus

Eestin 'matkajien' 25. kokoontuminen, Märjamaa 1992—tapaamisen "tunnuslähkä".

on aina kuulunut eestiläisretkeilyn suoranaisiin vaatimuksiin. Nyt tuo vanhimmilta osiltaan vuodelta 1967 peräisin oleva ja valtion varoin restauroitu talo odottaa (Ruotsista) omistajasuvun palautusvaatimuksia. Eestiläistä nykyisyyttä tämäkin. Märjamaalla saivat 20-30 matkaa tehneet vaellusjohtajat kunniakirjansa. Monenlaisia puheita ja esityksiä kuultiin. Myös suomalaiset esittivät Ural-92-matkaltaan yhdistetyn dia- ja videoesityksen esteiksi tulkittuna.

Toiminta maanrakkoon?

Eestin Matkaliiton paikallisosastojen: 17 matkailu/retkeilyyhdistyksen (matkaklubin) edustajat esittivät Märjamaan kouluksuksen tiloissa varsin huolestuneita ajatuksia tulevaisuudestaan. Myös yksityisiä entisen haikailijoita kuultiin käytäväkeskusteluissa. Marraskuun lopun viimeinen pakkanen ja lyhyen päivän hämärä tuntui sisätiloissakin. Niiden lämpötilat kun ovat kaikkialla maassa runsaasti alle parinkymmenen asteen. Eestiläisten arki ei suosi juuri nyt muutoinkaan retkeilyä ja matkailua. Varustemarkkinatkin ovat kuin Suomessa 1950-luvulla.

Nyt olisi suomalaisilla alan harrastajilla ja yhdistyksillä oikea hetki rakentaa jäsen- ja kerhotason yhteistoimintaa lahden yli. Yhteys Tunturiladun kansainväliseen toimikuntaan, jos viime vuonna postitetut yhteystiedot olisivat päässeet unohduksiin!

Eero Hämäläinen & Jorma Mattson

Lapin lauluja 5

Äkäslompolossa

Ylläs on ylitse muiden
Kesängille kestää hanki
latu lieto Lainioille
pitkä Pyhätunturille
Kievarille koko kierros.

Onpa Luojan lompoloissa
Lapin lasten launumilla
hukan hurjan huutamilla
karhun kuorsaamasi joilla
elo ylen onnellista
talvellakin tarpeellista.

Pakkasien paukuessa
tuulen tuiman tuivertaisa
lapinpoika potra poika
poropartit paimentaapi
riekon rihmat ripustaapi
tummakulmaistaan uneksuu.

Hiihdän Äkäslompolossa
salomaita samoellen
selkosia seikkaellen
järvenpintaa pinnistellen
puronlaitaa ponnistellen
lakiaavaa lasketellen
jyrkenteitä jyrtyellen
pyrytellen pystypäitä.
Hyv on olla hymistellä
hohteessa hangen hienon
kiteen kirkkaan kiehtoessa
hiljaisuuden kohdatessa
oudot olevaisen ääret.

Voitto Elo

Kevyttä ja kuivaa, kunnon vaellusruokaa

“Jo vain! Sie et kannaa vettä tunturiin!” sanoi lapinmies kun ryyppyä maistoi. Mitäpä sitä vettä kantamaan muissakaan ruokatarvikkeissa, kun nykyajan tekniikalla ja ikivanhoilla konsteilla saadaan sapuskat kuiviksi.

Vaellusruoaksi kelpaavia kuivamuonia on saatavissa valmiita aterioita pakastekuivattuna ja erilaisia ruoka-aineita luonnollisesti kuivattuina. Itse kuivaamalla valikoimaa voi vielä lisätä. Keveydestä ja vaivattomasta valmistuksesta huolimatta niiden käyttö ei ole kovinkaan yleistä. Suomalainen on mieltynyt raskaaseen perusruokaan, tekee isot tulet ja keittelee kauan.

Vaellusmuonan pitäisi olla sellaista ruokaa joka valmistuu nopeasti ja yksinkertaisesti vaativissakin oloissa, on kevyttä kantaa sekä ravitsevaa, maukasta ja monipuolista. Kuivien muonien suhteen vaatimukset ovat ristiriitaiset, mutta ennakkoluuloton kokeilee, tekee oman ruokalistansa yhdistelemällä uutta ja vanhaa.

Pakastekuivatut muonat

Keski-Euroopan kaupoissa on valtavat valikoimat pakastekuivatut ruokia. Ovat kalliitakin. Pussi, jossa on yhden hengen ateria (125 grammaa) maksaa 25 - 30 markkaa. Miksei tällaista kannattaisi silloin tällöin ostaa, vaihtelun ja kokeilun vuoksi. Vaelluksen varamuonana tällainen kevyt, pieneen tilaan menevä ja pitkään säilyvä muonapussi on sopiva. Suomessa lienee vain yhden valmistajan ruokia ja niitäkin myynnissä vain pieni valikoima. Ruotsissa myydään samalta valmistajalta useita muitakin ateriavaihtoehtoja ja kuulemma paremman makuisiakin.

Pakastekuivatujen ruokien jatkuva ja yksinomainen käyttö ei ole suositeltavaa. Pakastekuivatut ruoka on liian puhdasta, se voi hävittää suolistosta ruoansulatuksessa tarvittavia bakteereja.

Tällaisen ruoan jatkuva käyttö voi aiheuttaa ripulia, nestehukkaa ja suorituskyvyn alenemista.

Fiksu vaeltaja pistääkin pakastekuivatujen ruokien joukkoon lisukkeita joiden ansiosta ruoka tulee tukevammaksi - ja saa bakteereja. Ja toki aterialla syödään muutakin.

Pakastekuivatut ruokia on kahden tyyppisiä: Keitettävää ja turvotettavaa. Keitettävät sekoitetaan veteen, kiehausetaan ja annetaan hiljalleen muhia 5 - 15 minuuttia. Turvotettaviin ruokiin - avattuun pussiin - kaadetaan kiehuvaa vettä, sekoitetaan ja syödään viiden minuutin päästä.

Keitettävät ruoat ovat siis suhteellisen nopeasti ja helposti valmistettavia. Maku on makuasia, mutta lisukkeet kuten makaronit, riisit, makkarat ja kinkunpalat, kuitenkin parantavat sitä. Kaikki eivät voi syödä näitä Blåbandeja, esim. laktoosi-intoleranssin vaivaamat. Myös samantapainen maku eri lajikkeissa tympäisee pitemmän päälle. Pussin riittävyyskin on yksilöllinen asia; toisille riittää puoli pussia, toiset tulevat kylläisiksi vasta kolmesta pussillisesta.

Turvotettavat pakastekuivatut ruoat ovat kätevämpiä kuin edellämainitut. Kiehuvaa vettä vaan pussiin, annetaan turvota hetken ja pistellään poskeen. Periaatteessa ei tarvittaisi edes kattilaa retkelle, kun kahvi/tee-pannussa keitellään vettä ruokaan, juomaan sekä tiskiin. Mitä kauemmin turvottaa, sitä parempi maku. Silloin kuivat lihanmurutkin maistuvat lihalla. Talvella kovemmalta pakkasella - tällainen ruoka ehtii kuitenkin jäähtyä liiaksi ennen syömistä. Olenkin turvottanut tällaisia pussiruokia kattilassa hiljalleen kiehuvassa vedessä. Ruoka on kypsempää ja lämmintä ja myös maku on parempi.

Pakastekuivatujen turvotettavien ruokien valikoima on ulkomailla laaja: Risottoja, gulasseja, stroganoffeja, nuudeleita, munakkaita, pemmikaaneja jne. Myös vegetaristeille on oma valikoimansa ja jälkiruoaksi hedelmäkisselleitä. Nämä ruoat

ovat yleensä pakattu tukeviin, paksuihin alumiinipusseihin, joiden hävittäminen ei onnistu retkioloissa. Yksi tyhjä pussi painaa 15 - 20 grammaa, joten ei pitäisi olla ylivoimaista kantaa sitä pois erämaasta.

Kuivatut ruoka-aineet

Parin vuoden aikana on markkinoille kaikessa hiljaisuudessa ilmaantunut myös luonnollisesti kuivatut ruoka-aineita. Himgan perunavaraston valikoimaan kuuluu kuivatut perunoihin (kuutioina, viipaleina, suikaleina), keittojuureksia, vihannessekoituksia, porkkanaa, sipulia ja mausteyrttejä toistakymmentä lajia. Lämminilmakuivauksella tuotteiden maku ja ominaisuudet ovat säilyneet ja ne ovat myös lisäaineettomia.

Vaeltamista ajatellen kuivatujen ruokien huonona puolena on niiden pitkä valmistusaika. Perunakuutioita joutuu keittämään 20 - 30 minuuttia runsaassa vedessä, joten keittimien polttoainetta kuluu! Esiliotuksella keittoaika voidaan lyhentää alle 10 minuutin. Kuivamuonia käyttävät vaeltajat kuljettavat mukanaan kierrekorkillista noin litran vetoista muovipurkkia, johon aamulla laitetaan iltaterian kuivatut tuotteet ja 2 - 3 desiä vettä.

100 grammaa kuivaperunoita vastaa noin kiloa tuoreita perunoita ja siinä on sopiva määrä kahden hengen aterian edellyttäen, että keittoon lisätään muutakin. Kuivaperunoiden kilohinta vaihtelee pakkauksesta riippuen 30 - 32 markkaan (= 3 - 3,20 mk/kg tuoretuotetta).

Perunaa on saatavissa 150, 200 ja 300 gramman pusseissa, keittovihanneksia ja -juureksia 150 gramman pusseissa. Pientä erää ei kannata tilata, sillä postikulut nostavat tuotteiden hintaa. Suuremman erän varastointi ei ole ongelma, sillä tuotteet säilyvät kuivassa tilassa vuosia pilaantumatta. Sitäpaitsi; viranomaiset suosittelvat kotitalouksille ruokavarastoa poikkeusoloja varten. Tällaisen kotivaraston pitäisi riittää kahdeksi viikoksi ja

retkimuonat sopivat erinomaisesti sen perustaksi. Retkeilevällä perheellä tällainen ruokavarasto ei vanhene vaan uusiutuu pari kertaa vuodessa.

Tee-se-itse kuivaksi

Ruokien kuivaus kotikonstein onnistuu helposti kunhan näkee vähän vaivaa ja malttaa odottaa tulosta. Jauhelihan kuivaus tunnetaan ja kokeilijat ovat rikastuttaneet valikoimaa monilla muillakin tuotteilla.

Jauhelihan, vähärasvaisen jauhutun paistin, kuivauksella saadaan sen painosta pois kolmannes. Sen säilyvyys on oikein varastoituna useita kuukausia. Jauhelihan kuivaus tapahtuu seuraavasti: Paistinpannussa kiehausetaan hieman vettä, lisätään liha ja mausteet (pippuria, ei suolaa). “Keitetään” lihaa sekoitettuna, kunnes vesi on haihtunut. Annetaan lihan hieman kuivata ja sen jälkeen se levitetään voipaperin päälle uunipellille. Jälkiuunataan uunissa noin +50°C lämmössä uuninluukku avoinna 4 - 6 tuntia.

Toinen kokeiltu ja hyväksi havaittu kuivattu retkiruoka on kananliha. Valmiissa broilerissa, joka painaa 770 grammaa, on syötävää lihaa 365 grammaa. Kuivauksen jälkeen tämä liha painaa enää 160 grammaa. Broilerin kuivaus on yksinkertaista:

Revittää lihat hyvin ohuiksi suikaleiksi ja levitetään uunipellille tai tiheälle ritilälle. Kuivataan uunissa +50°C lämmössä uuninluukku avoinna noin 4 tuntia. Parhaiten kuivattavaksi sopii broilerin rintapalat, jotka ovat pitkäsiisiä ja kuivaa lihaa. Yhdestä broilerista riittää aineksia yhteen kahden hengen ateriaan. Muutaman tunnin liotettu “kuivabroitsu” kypsenee pikarisien kanssa keitettynä. Kuivatut broilerin suikaleet ovat maukkaita rouskuteltavia sellaisenaankin.

Muuta kuivamuonaa

Luontaistuotekaupoista saat-

taa tehdä löytöjä. Erikoisia ryynejä ja jauhoja on luonnostaan kuivina ja kokeilemalla niistä voi saada oivallista retkimuonaa. Esimerkiksi soijapihvit ja -stroganoffit sekä muut vastaavat jauheet ovat käyttökelpoisia. Soijapihvien valmistus käy kätevästi: Pussiin soijajauheen sekaan lisätään vettä, sekoitetaan tahnaksi pussia vaivaamalla, muotoillaan litteitä pihvejä ja paistetaan pannulla öljyssä.

Erilaiset pussikeitot ovat kaikille tuttuja ja jokaisella on omat suoikkinsa niiden joukossa. Terveystoimilija jättää pussikeitot syömättä, sillä niissä on suolaa kymmenen kertaa enemmän kuin leivänpalassa. Yleistä on, että muutamia pussikeittoja otetaan varamuonaksi ja retkellä sitten todetaan, ettei “noin nuhaantuneesta pussista uskalla ruokaa tehdä”. Ja pussi jatkaa vaellustaan viidettä - kuudetta vuotiaan.

Ei niin kuivaa ettei hyvääkkin

Kaikenlaiset kuivatut hedelmät ja pähkinät antavat kokeilijalle mahdollisuuden toteuttaa itseään. Niitä voidaan lisätä puuroihin sekä velleihin ja niistä voidaan valmistaa vaellukselle maukkaita välipaloja, varsinaisia energiapaukkuja. Vesihautteessa sulatettuun suklaaseen lisätään pieniä paloiteltuja kuivatutia hedelmiä, mustikoita, rusinoita, pähkinärouhetta, sitruunajauhetta ja vaikka mitä, mielikuvituksen ja hyvän maun rajoissa.

Ei retkiruokien kuivaaminen ole grammojen kanssa vohottamista. Se on yksi osa-alue retkeilyharrastuksesta, mukavaa kokeilua ja järkevää ruokatalouden suunnittelua.

Ottamalla retkimuonaksi vain kuivatutia tuotteita ja kuivaamalla kaikkia mahdollisia elintarvikkeita saamme kantamuksen kevyeksi. Alussa mainittu ryyppykin oli kai kuivattu: Viinaa keitetään niin kauan kunnes vesi haihtuu ja alkoholi jää jäljelle.

Matti Rekola

MINNE MENNÄ SAMBIASSA

South Lungwa on tämän maan paras kansallispuisto. Alue käsittää noin 900 neliökilometriä metsä-, pensas- ja ruohosavannia, Luangwa-joen laaksoa, tulvahietikkoja ja -savikkoja. Näin kuivana kautena vettä oli vain vähän ja osa puista oli lehdettömänä, joten eläimiä näkyi paljon.

Aamusafarilla, jonne lähdetään klo 5.30, ovat maisemat

vielä usvan peitossa ja Afrikan punainen aurinko nousee taivaanrannasta. Kirahvit ja jonnossa kulkevat elefantit täydentävät kuvaa, joka on mahdettava.

Parin päivän aikana näkee safareilla kaikki yleisimmät eläimet: leijona, vesipukki, impala, seepra, buffalo, kudu, apina, hyeena, pahasika ym. Isoja krokotiileja oli 37 yhtäaikaan jokitoyräällä päivää paistattelemassa ja samassa joenmutkassa oli yli sata hippoa palaveria pitämässä.

Iltsafarilla (klo 16 - 21) tavattiin hyeenan pennut pesän reunalta. Valoihin osui lisäksi: genetti, jänis, piikkisika, sivetikissa, bushbaby, mungo, ora-

va, haisunäätä, pitkähäntäinen "hyppelihiiri" ym.

Leijonaperhe (12 leijonaa) oli saalistamassa, tunnelma oli jännittänyt, kun molemminpuolin

avoautoa oli naarasleijona vaanimassa impaloita, lähin vain parin metrin päässä.

Lintumaailma on erittäin rikas. Suuri yhdyskunta mehiläissyöjiä pesii korkealla jokitorvällä ja satoja hehkuvanpunaisia lintuja lehahti lentoon pesäkoloista. Yleisiä ovat haikarat, flamingot, kurmitsat, papukaijat, kutojat, sirrit, nokkalinnot, haukat, helmikanat, kyyhkyt, pääskyt ja kottaraiset ym.

Marja Lamminvaara, Lusaka

TUNTURIUUTISET

Tällä palstalla julkaistaan pieniä uutisia joista ei ole yleisesti tiedotettu, mutta jotka ovat tunturiretkelijoille tärkeitä. Tiedot autiotuvista, silloista, reiteistä ja muista rakennelmista sekä säännöistä ja rajoituksista, yleensäkin kaikki muutokset Lapin retkeilyalueilla, voidaan tuoda tunturilatulaisten tietoisuuteen tässä. Harkitusti voidaan myös huhujakin julkaista. Silloin niille saadaan joko vahvistus tai ne voidaan osoittaa perättömiksi.

Ilmoittakaa Lapin retkeilyalueiden asioista palstan toimittajalle: Matti Rekola os. Rintamäenkatu 29 G 14 33820 Tampere. Puh. 931-652563

UTSJOEN ITÄISEN KAIRAN KÄMPÄUUTISET

Sevettijärvi-Pulmanki reitin varrelle on metsähallitus rakentanut uuden kämpän. Huikkimajoen kämpä on noin 4 kilometriä Laavuvaaran vanhasta kämpästä etelään päin tiheässä koivikossa lammen rantatöyräällä. Kämpä on otettu käyttöön huhtikuussa -91 ja siinä on tilaa 8 hengelle.

Leibijoen ja Kuollipastin rajavartioston hyvin varustetut kämpät olivat avoimia keväällä -92.

Nuorgamin kalastuskunta on

rakentanut Suorra-Tsahppesjärvin itärannalle kämpän. Kämpän molemmat päät ja erillinen saunarakennus olivat avoimia huhtikuussa -92. Tulleeeko vuokra-kämpäksi?

Sevetin - Pulmankin reitillä on Opukasjärvellä polkusillat Näätamöjoen ja Avlejoen ylitse.

INARIJÄRVEN SULAPAİKAT KARTOITETTU

Inarijärvessä on talvisin sulapaikkoja kapeissa salmissa ja saarten välissä. Paatsvuono lainnehtii sulana useiden kilometrien

matkalla, mutta muut sulapaikat ovat vain muutaman kymmenen metrin suuruisia. Metsähallitus kartoitti toukokuussa -92 Inarijärven pysyvät sulapaikat ja ne on merkitty Karttakeskuksen uusiin Inarijärven ulkoilukarttaan (1:100 000) ja Inarijärven veneilykarttaan (1:50 000). Sulapaikojen kartoittamisen toivotaan ehkäisevän järvellä toistuneita hukkumisonnettomuuksia.

RETKEILYKARTTA SAVUKOSKELTA

Savukosken ja Sallan pohjoisosista on ilmestynyt talvella -92

uusi retkeilykartta. Kartta on kaksipuolinen ja mittakaavassa 1:100 000. Kartan on julkaissut Savukosken kunta ja siksi sitä ei ole ollut Karttakeskuksen luetteiloissa.

VUOKRAMÖKIT YLÄ-LAPISSA

Metsähallituksella on Inarin ja Utsjoen kuntien alueella 14 vuokramökkiä. Näiden hinnat vaihtelevat 120 - 200 mk/vrk. tai 600-1000 mk/viikko ja varaukset tapahtuvat Pohjois-Lapin Matkailu ry:n kautta.

Sevettijärven alueella on viisi kämppää, Tenolla Yläköngäs, Juutuanjoella, Ivalojoen Ritakoskella, Inarijoen Siuttavaarassa, Lemmenjoella Härkäkoski ja Morgamojan kultala, Kitiläntien varressa Juntinoja sekä Sarmin kairassa Nangujärvi ja Kolmosjärvi ovat hyvin varustettuja vuokrakämppiä pitempiä aikaseenkin oleskeluun

PÄLTSAN UUSI TUPA

Kilpisjärven eteläpuolella oleva Pältsastugalle on valmistunut lisärakennus ja sauna. Uudessa tuvassa on neljä huonetta joissa petipaikkoja yhteensä 20. Uuteen tupaan pääsee vain

silloin kun tupavahti on paikalla eli 25.3 - 3.5 ja 10.7 - 17.8.

Vanhassa tuvassa on yksi huone avoimena ympäri vuoden ja toinen huone on tarkoitettu STF:n ja lääninhallituksen henkilökunnalle.

Kummaenon varrella oleva vanha ja rähjäinen Lairikosken porokämpä on kunnostettu. Avaimen siihen saa Kummavuopion talosta.

KEVON LUONNONPUISTON UUSI REITTI

Heinäkuussa -92 on Kevon luonnonpuistoon merkitty uudet reitit. Kesäaikaan puiston alueella ei saa liikkua merkittyjen reittien ulkopuolella ja Kuivin kämpälle ei siten ollut luvallista mennä. Samoin Madjoen kämpälle ei saa kesäaikaan mennä.

Uusi reitti lähtee kohti Kuivin kämppää Podosroadjan koillispuolelta ja välillä on yksi levähdyspaikka. Kuivin kämpältä lähtee reitit Kuivin laen kautta puiston ulkopuolelle ja Akukammun kautta Ruktajärvelle.

Reitit on merkitty lyhyillä puupaaluilla, joiden päät on maalattu oranssin värisiksi. Uudet reitit ovat jo vuonna -92 ilmestyneessä uudessa Kevon ulkoilukartassa.

VAELLUSPOLUILTA

Seita

Tässä takavuosina olin elokuun alkupuolella kiertelemässä jälkikasvuni vanhemman yksilön kanssa Paistunturien ylänköä. Olimme saaneet sadetta päivän toisensa jälkeen. Kevon kanjonin reunalla meidät yllätti raju ukkosmyrsky. En ole koskaan kastunut niin perusteellisesti kuin silloin.

Pari päivää myöhemmin saimme kuivatella kaikessa rauhassa varusteitamme Madjoen kämpän lämmössä, mutta sää ei vielääkään ottanut suosiakseen meitä. Oli kuljettu vajaa viikko ja jäljellä oli enää pari päivää. Tämä kerta jäisi ilmeisesti muistoihin vaelluksena, jolloin satoi koko ajan.

Kuivin kämpältä lähdettyämme suuntasimme horisontissa näkyvästä Ullavaras'ksesta hieman länteen, ja talsimme alakuloisina tiheässä säässä loivaa tunturinummen peittämää rinnettä, tavoitteena Akukammui.

Jo etäältä näimme läheisen tunturin rinteessä kyyhöttävän kookkaan kiven. Korjasimme hieman suuntaamme voidaksemme käydä mahdollisella seidalla. Kohdalle päästyämme totesimme, ettei ollut epäilystäkään kiven laadusta ja korkeasta arvosta. Sitä kiersi vahva, muuta ympäristöä huomattavasti rehe-

vampi variksenmarjapehko. Jopa kiven päällä oli komea mätäs, kuin tukkana. Kuvasimme seidan ja tarkastimme kartasta sen sijainnin. Kamajokkeadseoivien rinteeseen oli tosiaan merkitty iso kivi. Siinä se on, seita.

Tästä rinteestä onkin tuon muinaisen palvoskohteen ollut hyvä aikoinaan vaalia laajalla tunturinumella palkivaa poroeloaan.

Jatkettuamme matkaa tuskin sataa metriä, osui kohdallamme polulla lojuva komea poronsarvi. Siitäpä saisi hyvää tarveainetta talvi-iltojen puhteiksi, mutta niin valtavaa sarvea ei viitsisi roikottaa mukana lopun matkaa. Saha pitäisi olla, jotta voisi pienillä sen rinkaankin sopivaksi. Toisaalta olisi synti palastella näin komeata hirvaan kruunua. Sain

äkisti ajatuksen. Sanoin pojalle, että odotapa hetki, ja laskin rinkan alas. Kipaisin sarven kanssa takaisin seidalle ja nostin sarven seidan päälle kunniapaikalle. Palatessani seidalta sanoin kuin huomaamattani: "Anna seita loppumatkaksi hyvä ilma". Pojalle selitin höpinöitäni, että tein sen menneiden sukupolvien uskoa ja tapoja kunnioittaakseni.

Matka jatkui ja laskimme leikkiä tapahtuneesta. Akukammulle päästyämme oli sää kuitenkin kirkastunut aurinkoiseksi ja lämmennyt siinä määrin että kammin pihanurmella saatoimme ottaa aterian jälkeen päivä-torkut. Vielä illallakin, kun huiputimme Njavgoaivon oli sää kirkas ja aurinkoinen.

Seuraavana päivänä seikkailimme mitä parhaimmassa sääs-

sä Piesjeägin palsakumpujen labyrinteissa, syöden mahan täydeltä kypsiä hilloja. Se vasta mahtavaa oli. Seidalle lähetimme monet kiitolliset ajatukset. Kevon ukkosmyrsky tuntui tässä vaiheessa enää vain mielenkiintoiselta kokemukselta ja kamppeiden kastuminen oli unohtunut jo tyystin.

Viimeisen leirin pystytimme Ailigasjängän kohdalle, traktorien varteen, lähelle poroerotuspaikkaa. Päivän päätteeksi kävimme huiputtamassa pyhän Ailigastunturin ja ihmettelimme luoteisella taivaalla näkyneitä tavattoman kauniita, smaragdinvihreitä pilviä. Yö oli kylmä ja selkeä.

Aamulla ilmassa oli jo aavistus lähestyvistä sateesta. No eipä hätää, pikitielle oli enää nelisen

kilometriä hyväkulkuisista traktoritietä pitkin. Ripeiden aamutoimien jälkeen lähdimme hieman haikein mielin vaelluksen päätösosueille. Maantielle saavuttuamme näimme kuinka vihaiset sadekuurot pyyhkivät jo Ailigaksen kuvetta. Näiköhän kastuttaisiin vielä viime metreillä, ennen linja-autoon pääsyä. Riittäisikö seidan mahti pitkien yli. Levottomina hypistelimme rinkan läpän alle sijoitettuja sadevarusteita, mutta kohta pyyhkäisi kuitenkin paikalle Eskelisen pikavuoro ja ehdimme kuin ehdimmekin ennen sadetta turvaan. Auton nytkähtäessä liikkeelle, iski sadekuuro auton kattoon, ja sitä riitti sitten hyvän tovin. Vielä oli seidan mahti tallella.

Näin kertoili: Heikka

Talvivaellus telttaan majoittuen

Retkeilijämäärien kasvaessa joudumme enenevässä määrin liikkumaan täysin omavaraisina kuljettaen mukamme majoitteen, keittimen polttoaineen jne.

Alan julkaisuissa esitellään lähinnä tehdastekoisia teltoja, joissa on kyllä pyritty käytännöllisyyteen, mutta myöskin kaupalliset näkökohdat vaikuttavat niiden rakenteeseen, hintaan jne.

Kun majoitumme talvivaelluksillamme telttaan, edellyttää se siltä kaksinkertaista rakennetta, sellaista materiaalia, että sisällä voidaan valvottuna turvallisesti käyttää keitintä ruuanlaittoon, varusteiden kuivatukseen ja lämmittämiseen sekä hyvää ilmanvaihtoa kosteuden poistoon. Tällainen telta on tietysti normaalia painavampi, n.6-8 kg käytetystä materiaalista riippuen, mutta ahkiassa se kulkee hyvin.

Talvivaelluksillamme olemme majoittuneet ohessa esitetyn tyyppisiin kupoli-mallisiin teltoihin.

den leimahduspiste on niin korkea, ettei räjähdysvaarallista kaasuseosta synny käyttämässämme lampötiloissa. Keitin on aina sijoitettava esim. vanerilevyn päälle tuettuna, ettei se polta teltan pohjaa tai keitokset eivät kaadu pohjan liikahtaessa.

Koskaan ei ole tarvinnut kaivaa teltaa hankeen, vaan lumialustan tamppaaminen jalkamiehen kestäväksi on riittänyt. Sisälämpötila keitintä käytettäessä on +15-+25 astetta ja kuivatusverkossa jopa +60 astetta. Lämmittämättömänä sisälämpötila on 5-10 astetta ulkolämpötilaa korkeampi. Talviteltoille ominaista kosteusongelmaa ei ole esiintynyt ilmanvaihtoputken ansiosta. Kosteuslukemat ovat olleet 60-80% lukuunottamatta kuivatusvaiheen alkua. Kuivatusverkkoon pannaan kuivumaan sukat, syylingit, lapaset, saappaan huopavuorit, myssyt yms. Muita vaatekappaleita voi pyykkipoikien avulla ripustaa kuivatusnaruille.

Erik Pihkalan Grönlannin retkikunta v. 1966 majoittui em. tyyppiseen Kota-malliseen teltaan, jonka pohjapinta-ala oli 3 x 3 m ja heiltä mekin tämän idean saimme sovellettuina pienempiin teltoihin lisäten omia mausteitamme rakenteeseen.

Teltat olemme ompeluttaneet asiantuntijalla, jolloin saumat ja muut rasitukselle alttiin kohdat tulevat kestäviksi. Täällä Helsingissä ainakin Laatutelta Ky tekee retkivarusteita jokaisen toivomusten mukaan. Edellä selostetun teltan hinta on tällä hetkellä n. 1350,-

Teltoillien "kämpä" on aina siellä missä itsekkin ja oma rauha on naapurienkin rauha.

Kyösti Lamminjoki

Sisäteltha

Perusratkaisuna on ollut se vanha kunnan Soppu-teltan malli, jonka pohjapinta-ala on n. 2 x 2 m, sisäkorkeus n. 120 cm ja jonka tilavissa kaarikanavissa ovat 4 alumiinikaarta yhdistetään ristikkäin teltan päällä. Sen voi tehdä rukkaset kädessäkin. Kangasnauhoilla kalotti tuetaan kaariristiköön.

Kangas on nykyisin ohuehkoa, mutta lujaa sekoitekangasta ja pohja Autexkangasta. Teltan sisällä on yläosassa nurkista ja keskeltä kangaslenkillä tuettu

kuivatusverkko ja sen alapuolella seiniä kiertää vielä kuivatusnaru. Teltan katosta lähtevän verkon tukinauhan lenkki on sen alapuolella, jolloin siihen voi pistää roikkumaan lyhdyn tai muun valaisimen. Nurkkataskuihin voi pistää aurinkolasit, kompassin yms. särkyvää pikkutavaraa.

Teltan oviaukko on pyöreäkulmainen ja oviläppä kiinnitetään reunoiltaan tarranauhoilla. Teltassa ei siis ole vetoketjuja. Kolmella ulkosivulla on räystäsläpät, joista lähtee teltan ankkurointinarut.

Ulkoteltha

Ulkoteltha on kauppanimeltään PU-ALU-nimistä toiselta puolelta alumiinipinnoitteista tummanvihreää tai maastokuvioista kangasta. Se on ommeltu sisäteltan kaarien varaan pingoituvaksi, jolloin kankaiden väliin jää n. 5 cm:n ilmaväli. Kangas kiinnitetään kulmissa olevilla lenkeillä sisäteltan nurkkiin kaarikanavien alle. Oviläppäkangas kiinnitetään kuminauhojen päässä olevilla "pakettinappuloilla" sivuilta, jolloin se pingoittaa myös ulkoteltan oviaukon puoleisen sivun. Oviaukon ympäril-

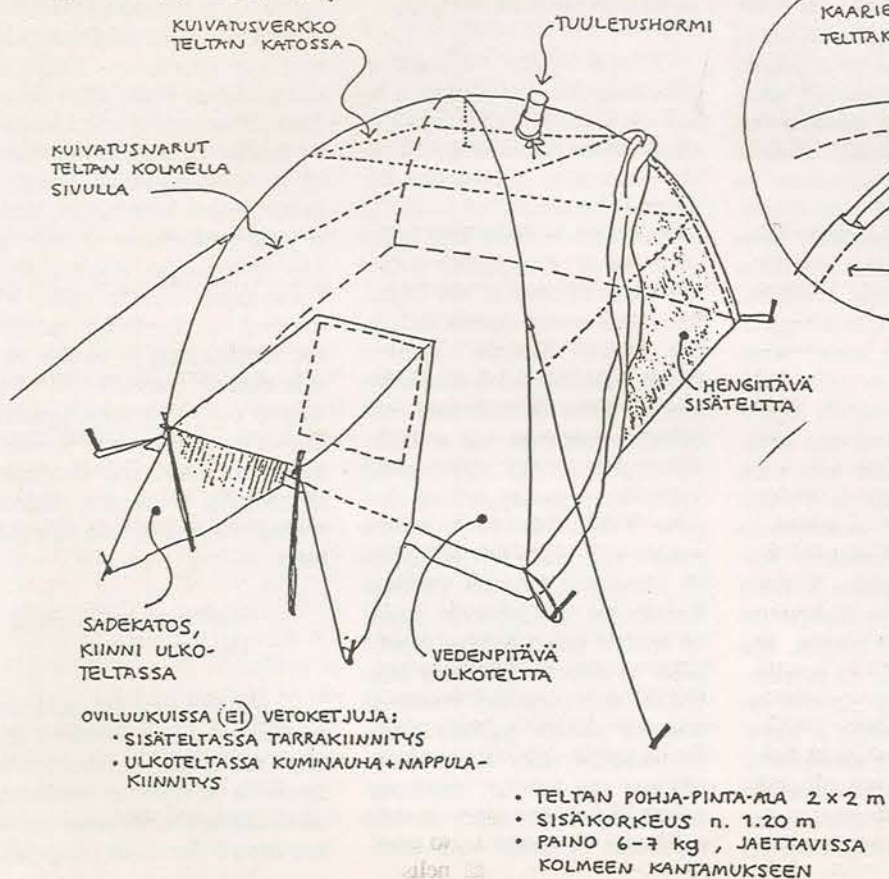
lä on myös rullattava apsiidikangas huonojen säiden varalta.

Molempien kankaiden läpi katossa on 30-50 mm oleva putken pätkä ilmanvaihto-hormina. Telta tuetaan kolmelta sivultaan suksiin tai sauvoihin ja tarvittaessa päällysteltan nurkissa olevista lenkeistä.

Kokemuksia teltan käytöstä

Keittiminä meillä on ollut paineella toimivia valopetroolia tai lampuöljyä käyttäviä Optimus-keitimiä. Em. polttoainei-

TALVITELTTA

- TELTAN POHJA-PINTA-ALA 2 x 2 m
- SISÄKORKEUS n. 1.20 m
- PAINO 6-7 kg, JAETTAVISSA KOLMEEN KANTAMUKSEEN

Kuva: Reijo Ainasoja

Ruskavaellus...

Sade valui tasaisena virtana tuulilasiin ja tiesimme ylämaissa olevan vettä. Saturan oli lähes kaksi kuukautta. Ruska puissa näytti sentään ihan hyvältä, ajellessamme Kemijokivartta ylöspäin. Vuostimon kylässä pimeys tavoitti ja käänsimme metsäautotielle. Yö teltassa ja aamulla jatkoimme matkaa. Tulppion risteyksessä, ns. suttikämpällä odottelimme rauhassa, kahvitellen ja piisin lämmössä makoillen. Iltäpäivällä sää hieman selkeni. Kemihaaran hylätyllä vartiolla nostimme reput selkään ja sitten vaan saapasta toisen eteen Korvatunturin viittauralla. Polku oli mönkijöiden ja sateen jäljiltä surkeassa kunnossa. Metsiä ja reunoja kierreltiin. Vanhempi mies aseensa kanssa tuli polulla vastaan. Vaihdoin muutaman sanan ja jatkettiin matkaa. Moimen hosuminen kadutti myöhemmin. Lopulta viitat kääntyivät vyöhykkeelle päin, saaden tyytyväisen hymyn seurakseen. Manto-ojan kämpälle pääsimme illan hämärtyessä.

Yllätys. Leevi oli siellä. Miehen kättä on aina hieno puristaa. Riekkö Jäniksenjalka on taatusti kirjajhylyssäni. Ilta meni mukavasti juttellessa. Luonnon ja ihmisen suhdetta pohdiskellessa. Vähän aina jutellaan myös metsästyksen "eri ilmiöistä." Häneltä kuulimme, kenet olimme polulla tavanneet. Karhukämpän kuuluisa metsästäjä on palanut Kanadan erämaista. Eihän me tunnettu.

Aamulla herättiin uuden puolen patjoilta ja reippaasti raskaat reput lähtivät aidan viertä laavua kohti, tihkusateen saattamina. Suolla oli todella vetistä ja kerankin pitkospuut olivat tarpeelliset. Laavulla tehtiin ensimmäiset tulet ja homma alkoi vähitellen saada oikean muotonsa. Nuotion lämpö ja kattilan nokinen kylki nostaa kummasti mielialaa. Laavun jälkeen kuljimme vielä Keskipakan yli, mutta sit-

ten kaveri teki topin. Yritin vähän tupista saapasvarsien riittä-mättömyydestä, vaikka kokemuksesta tiesin turhaksi. Polku ja saa kulkea kotonakin, oli yksitoinen vastaus. Otettiin kompassisuunta Kaarisahanvaaraan. Seuraavat tunnit kahlattiin ja hypittiin turppailta toiselle. Härkämurustasta laskeva puro tulvi sopivasti 4-5 metrisenä. Kilometrin koukkaus ja ylitys puunrunkoa pitkin onnistui. Vaaran tiheässä kuusikossa tehtiin tulet ja pidettiin tauko. Päältä käännyttiin kohti Jaurujokea.

Auhtiselältä laskevan puron varressa tuli ongelmia. Olimme unohtaneet, että myrsky kaatoi lähes kaiken Kaakkoon ja joudumme kulkemaan poikittain. Alkoi loputon runkojen kiertäminen ja iltasella väsyin. Viimein selvisin alas kanjonin pohjalle. Mahtavan erämaavirran rantatörmä on aina elämys. Piristytin heti ja kuljimme vielä jonkin matkaa. Illan pimetessä ja yösvan levitessä maisemaan, rakensimme asennon tasaiselle kankaalle. Istuimme tulilla, kun puolipimeästä metsästä ilmestyi mies, erikoisen näköinen mittatikku repussa. Selvisi, että hän asuu Tahvon kämpässä ja tekee jotain tutkimusta Jaurun puista. Kyselin ylityspaikkaa. Yläjuoksulle vaan, sieltä hän ainakin kulkee. Ei lähdetä - kertoi kaverini ilme. Olipahan aamu-uinti tiedossa. Miehen lähdeyttä, ryömin makuupussiin.

Heräsin seitsemän maissa, puuron ja jälkien huolellisen siivouksen jälkeen jatkoimme rantaa ylävirtaan. Joki teki mutkan ja mikäs se siinä. Suuri kaatunut puunrunko ylitti miltei koko joen ja joku oli jatkanut sitä. Riukukin oli, tosin vastarannalla. Kaveri oli jo menossa. Puolivälissä oksat loppuivat, mielti vähän, mutt jatkoi sitten pelkän tasapainorvarassa. Ja selvisi tapansa mukaan yli. Eipä oltu ensikertaa er puolilla jokea. Keppi tuli lennossa, putosi jokeen ja mennä viiletä iloisesti alavirtaan. Seuraavak-

si tuli kirves ja reilusti perille. Eli pitkälle metsään. Päivällä saunattiin Tahvolla ja syötiin pari kiloa raskaampia eväitä repusta painamasta. Taas jatkettiin. Noustiin ensin Tyyrojan vartta ylös ja sivupuroa vielä ylemmäs Vongoivan rinteeseen. Seuraavan tunnitiin kuljettiin ylhäällä pensaikossa, purojen latvoja ylitellen. Kammilta laskevan puron risteyksessä oli hieno paikka ja siihen pystytettiin louteet. Hie-man kauempana rinteessä oli muitakin. Ei menty häiritsemään, mutta illalla pestiin hampaita, paksuun toppatakkiin pukeutuneen naisen kanssa purolla ja juteltiin vähän. Yöllä katselin makuupussista tunturien mahtavien huippujen verhoitumista yötaivaan sineen ja kuuntelin tunturipuron ääntä. Miten upeaa olla ihminen, joka vielä voi nauttia puhtaasta luonnosta ja sen rauhasta.

Seuraavana päivänä tavoitimme Vongoivan turvekodan. Tunturilatulaisten taidonnäytteen. Lukko ovesta tosin pilaa paljon. Nousimme Reututunturin satulaan ja ylhäältä sen laakso avautui koko komeudessaan. Ruskan palon leimutessa pensaissa ja rinteide tasaisella varvikolla. Kuin anteeksi pyydelleen sovitimme saappaitamme mustikanvarpujen punaiseen mattoon. Anterinmukassa, kansallispuiston suurimman ja komeimman autiotuvan pihalla on useita vael-tajia. Keitimme kaasulla sapsukaa, saunan ja Anterijoessa käynnin jälkeen, olimme taas kuin uusia. Rinkat selkään ja edelleen pohjoiseen, kohti varsinaista tavoitetta. Maalpurinojalla katseltiin hyvä leiripaikka. Kunnan jäkäläpehmuste makuupussin alle ja nuotio puron rantaan. Sen ääressä puuhasteltiin ja jutelimme myöhään yöhön. Kaverini on harras Raamatun tutkija ja hänellä on siten vakioitu suhtautumisen elämään. Minulla taas on pallo hukassa siinä asiassa, kuten vähän muussakin. Onneksi

silti molemmat mahdumme Luonnon suureen aarreaittaan, erämaihin ja tuntureille.

Yön jäljiltä ilma oli vielä raiakas ja askel kevyt kuin viereisellä rinteellä olevalla porotokolla. Rinkat jätimme alas ojan varteen. Välillä hörpäsimme kirkasta vettä Matti-vainaan putouksen kouhusta ja harpoimme ylöspäin. Tunturi oli pilvessä. Kivikasalle osuimme silti suoraan ja niin olimme tavoitteessa.. Kuikkapään huipulla. Ylhäällä oli kylmä, mutta eipä oltu ensikertaa asialla, ja pieni tuulihenki antoi toivoa. Tunnin päästä kärsivällisyys palkittiin ja pilven väistyessä autui meille tunturihuippujen loputon, taivaan sineen jatkuva maailma. Sitä olimme tulleet hakemaan!

Tunturista palatessa ohitimme porotokan läheltä ja uteliaan varovaisina katseltiin toisiamme. Puolenpäivän jälkeen oltiin jo takaisin Anterijoen rannalla.

Toinen hylätty vartioasema tällä reissulla. Pihakeinussa istuin ja katselin orvon näköisiä rakennuksia ympärilläni. Ylitimme Anterijoen rajamiesten komeaa kelohonkasiltaa pitkin ja oikaisimme metsän läpi kohti vyöhykettä. Kompassin avulla löysimme lammen ja sen kristallinkirkaan veden äärellä keitimme kahvit. Korppi, erämaan musta liihottaja kävi äänekkääseen tapaansa ilmoittamassa, että olimme saapuneet sen alueelle. Sitten alkoi pitkä paluumarssi vyöhykkeen reunan polkua alas-päin. Välillä tapasimme kolme poromiestä aidan korjaustyössä ja yövyimme Iso-ojan varressa. Kuudennen vaelluspäivän aamu-na heräsin savun hajuun. Nuotio paloi jo iloisesti ja minua huddeltiin aamupuurolle. Poroaitaa seuraten saimme päivällä Naalipäänhännän näkyviin ja kaar-roimme sitä kohden. Talkkuna-päältä laskevan puron rannalla erosimme ja kaveri lähti Presi-

dentinkuruun. Itse jatkoin kohti Peuraselän kämppää. Ei löytynyt enää mitään puunrunkosiltoja. Vain pipo päässä ja sukat jallassa kahlasin virtaan, kannatellen rinkkaa pääni päällä. Varsinainen esitys, mutta eipä ollut kukaan katselemassa. Onneksi. Vesi oli jäätävän kylmää ja hytiisten kiskoin vaatteet päälleni vastarannalla, ja hölkkäsin kämpälle. Siellä ei ollut ketään. Yhden varusteet oli kuitenkin ritsillä ja lappu pöydällä. "Olen pistäytymässä Tahvolla -Sirkka" Ilostuun kovasti. Ensi yönä saisin jutella Itäkairan Prinssessan kanssa. Kulkijan joka tietää Koilliskairan erämaaosan luonnosta ja yksin kulkemisesta huimasti minua enemmän. Mutta voi.. vasta sitten huomasi hänen otantaneen makuupussin mukaan. Myöhemmin kaveri tuli niin hikisenä, että painui suoraa päätä jokeen uimaan. Syötiin ja loikoitiin pari tuntia pihalla. Neljän maissa puuskutettiin ylös Jaurun hengenahdistusmäkeä kopille ja siitä lähdettiin etsimään tosi asentopaikkaa. Täysikuu, tervastulet ja Kokkopään rinteet. Täydellisen mahtavaa! Lauantaina kuljimme aamupäivän yhdessä ja sitten erosimme. Sovimme liittopaikaksi Vieriharjun. Kaveri lähti puskemaan vieläkin liikaa energiaansa Rakitsoille ja Latva-aapan suurille soille. Viimeisenä vaelluspäivänä palasimme Kemihaaraan ja vartion laiturilla uitimme varpaita. Oli tyytyväinen olo. Näkemiin kynttiläkuuset ja tunturipurot. Keväällä tapasimme, auringon kimaltaessa hangilla ja suksien viedessä miehen kauas erämaan hiljaisuuteen.

Koilliskairan kulkija Pohjanmaalta

— Minäkin olen nyt sitten tunturisasi. Ja viime keväänä sain olla Oktalaisten vieraana Sarmintunturilla ja tutustua ensikerran tunturilatulaisiin. Reipasta porukkaa olivat. Terveisiä ottopojalta.

Aisaa riuku ja ranka

Onpa merkillinen otsikko. Mutta tärkeästä asiasta on tarkoitus puhua: polttopuiksi tai muuhun tarkoitukseen kaadettujen puiden aisaamisen välttämättömyydestä.

Maalaismies tietää aisaamisen merkityksen luonnostaan. Mutta moni kaupunkilainen, jolla ei ole elävää yhteyttä perinteiseen maalaiselämään, ei ole aisaamisesta koskaan kuullutkaan. Sen huomaa siitä, että kämpillä aopa Susi-Kiisalla) näkee riukuja, rankoja ja valmiiksi sahattuja polttopuita, jotka on jätetty kuivumaan kuorimatta niitä lainkaan. Niin ei pidä missään tapauksessa tehdä.

Puun kuorikerroksen yhtenä tarkoituksena on estää kosteuden haihtuminen ulkoilmaan. Sen tehtävänsä kuori täyttää varsin tehokkaasti vielä silloinkin, kun puu on kaadettu ja sahattu pätkiksi. Kuorineen kuivumaan jätetty puu pitää kosteuden sisällään pitkään. Niinpä hiljainen palaminen eli lahoaminen käynnistyy ja tekee pahaa tuhoa.

Kuorellinen puu pessahtaa

Jokainen on varmasti tavan-

nut kuorineen kuivatettuja polttopuita, joiden puuaines on pehmenyt ja tummunut. Puu on usein vähän tunkkaisen hajuista, kosteaa ja huonosti halkeavaa. Lahovika on aivan turhaan saanut tuhota puuta, joka on kaadettaessa ollut tuore ja terve. Vanhat miehet sanovat, että puu on "pessahtanut". Se on asiantuntijoiden mukaan tällöin jo puoliksi palanut eli menettänyt puolet lämpöarvostaan.

Kuorta täytyy poistaa, jotta se ei estä puun kuivumista. Kun polttopuita on turhaa kuoria kokonaan, ne aisataan eli kuoritaan osittain pitkittäisin viilloin. Näin kosteus pääsee haihtumaan, ja puu kuivuu kovaksi, hyväksi polttopuuksl.

Tietenkin kannattaa polttopuiden lisäksi kuoria tai aisata kaikenlaiset riu'utja rangat, joita käytetään vähänkin pitempään. Eihän ole mitään järkeä päästää minkäänlaisiin rakenteisiin käytettävää puuta tai edes onkivapaa lahoamaan heti tuoreeltaan. Sitäpaitsi kunnolla kuivunut puu on paljon keveämpää käsitellä kuin kosteaksi jäänyt.

Helppo homma

Puun paksuudesta riippuu, kuinka monta aisausviiltoa tarvi-

Aisatut rangat kuivuvat hyväksi polttopuiksi ja säilyttävät lämpöarvonsa.

taan. Paksuhko puu aisataan neljältä puolelta, ohuempiin riittää pari viiltoa ja riukuihin yksikin viilto.

Aisaus käy kätevästi kirveellä, vesurilla tai jopa puukolla. Ammattimies tekee nykyään tämänkin työn moottorisahalla. Kuori saattaa etenkin keväällä irrota kevyesti, mutta joskus täytyy viillot vuolla työläämmiin, lastu lastulta. Joka tapauksessa viilto on tehtävä varsinaiseen puuainekseen asti, siis myös lehtipuiden kuoren alla oleva kaarnakerros on viillettävä auki.

Puut on kätevintä aisata ennen niiden pilkkomista polttopuiksi, kun voi vetää koko riu'un tai rangan yhtämittaisesti ylhäältä alas asti.

Halkaistua ei aisata

Aisausta ei tietenkään tarvita, jos puu halkaistaan heti. Ranka, jossa on erittäin paljon karsittujen oksien paikkoja, ei vaadi niin paljon aisaamista kuin sileä runko, koska oksankohdat toimivat

kosteuden haihtumisväylinä.

Sekä havu- että lehtipuu vaatii aisaamisen, mutta lehtipuu tuhoutuu kuorellisena pahemmin. Lisäksi havupuurangoille saattavat tulla avuksi tuholaistoukat, jotka pitävät huolen kuoren irrottamisesta. Mutta kukapa haluaisi järjestää vartavasten pito-pöydän tuholaisten toukille?

Pessahtanut ei palaa ennalleen

Pessahtaneesta puusta saadaan kyllä kelvollista polttopuuta, kun se halkaistaan ja kuivataan. Lahoamisesta menetettyä energiasisältöä ei kuitenkaan saada takaisin - puuhan on jo puoliksi palanut. Tällainen pehmenyt puu imee myös uudestaan kosteutta itseensä paljon herkemmin kuin kunnollinen, kova polttopuu. Moni maalaiselämän viisas tieto ja taito on päässyt unohtumaan perinteiden katketessa, suomalaisten muutettua maalta kaupunkiin. Meidän on nyt opeteltava niitä uudelleen. Toivoisin, etteivät ainakaan tunturilatulaiset jättäisi polttopuita kuorineen kuivumaan, luullen hyvänkin työn tehneensä.

Juhana Häme

Johtokunnan kuulumisia

Tunturiladun johtokunta piti vuoden 1992 viimeisen kokouksensa 19. 12. Suomen Ladun toimistossa. Pöydän ääressä (vas): Eila Vilen, Marita Maula, Terttu Civil, Marja-Liisa Kramsu, Esko Aalto (1993 jhtk:n jäsen), Eero Hämäläinen, Tapani Paavola, Kyösti Lamminjoki (1993 pj) Raimo Rautjärvi, Arvo Anivuo ja Oili Virtanen. Kuvasta puuttuvat: Raili Partanen ja kuvan ottanut Yrjö Suuniittu.

Käytännössä puheenjohtajan vaihdos tapahtui jo vuoden viimeisessä kokouksessa, jolloin eroava puheenjohtaja luovutti Tunturiladun perinteikkään pj-nuijan vuoden alusta aloittaneelle puheenjohtajalle

Tunturilatulaisten retkeilystä Lapissa 1991

Kiitokseni kaikille teille tunturilatulaistilaisille, jotka toimititte tiedot erävaelluksistanne ja tunturikäynneistänne vuodelta 1991. Vastauksia tuli valitettavasti vain 38 kappaletta, joten kovin kattavia päätelmiä ei tunturilatulaisten retkeilystä voi tehdä. Vaellus- ja retkeilyharrastus ei varmasti ole näin vähäistä Tunturiladun n 2500 jäsenen keskuudessa. Todennäköisempää on, että retkeillään omaksi iloksi eikä katsota, että reittejä ja kilometrejä tarvitsee ilmoitella ja laskea.

Vaikka sain tiedon vain 42:sta suoritettusta vaelluksesta (23 jalan ja 19 hiihtäen), kattavat vaellusalueet melko hyvän osan Lappia. Tämän vaatimattoman tutkimuksen perusteella Käsivarren seutu oli säilyttänyt suosikkiasemansa vaellusmaastona niin talvella kuin kesälläkin. Oli mielenkiintoista havaita, että UKpuiston alueet eivät olleet kovin suosittuja. Muotkatunturin alue, niin sen pohjoinen tunturimaasto kuin eteläinen matalampi ja soisempi seutu, oli hyvin suosittu. Eikä ihmeikään, siellä on hienoa, vaihtelevaa vaellusmaastoa. Suosittuja alueita olivat myös Välitunturien sekä Ounas-Pallas-tunturien alueet. Varsinaiselle Lemmenjoen alueelle eivät vastaajien retket olleet suuntautuneet.

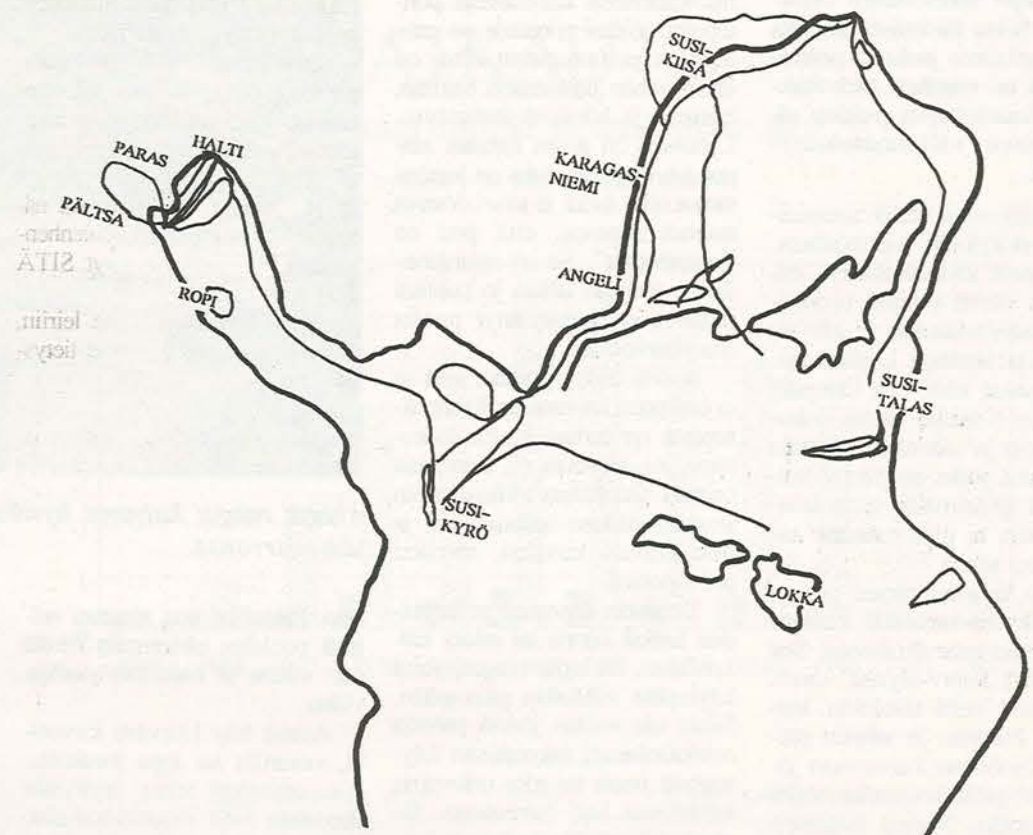
Talvivaelluksilla suoritettiin monia pitkiä ja varmasti mielenkiintoisia taipaleita. Ahkiolla on "mukava" liikutella parinkin vii-

kon retkikampeita. Mainittakoon vaellukset Kilpisjärvi-Tenonmuotka-Palojärvi-Susi-Kyrö, Nuorgam-Utsjoki-Kuivi-Angeli-Kaamasjärvi-Palojärvi, Nuorgam-Sevettijärvi-Nellim-Raja-Jooseppi-Kiilopää ja Törmänen-Tirro-Kiellajoki-Kuivi -Susi-Kiisa.

Vaelluksia oli monen pituisia, lyhimmillään 60 kilometriä ja pisimmillään 350 karttakilometriä. Talviretket olivat keskimäärin 200 km ja kesäretket 100 km pituisia. Luvut eivät tietenkään ole kovin tarkkoja, sillä ilmoitetut kilometrimäärät ovat todennäköisesti osin ilmoitettu karttakilometreinä ja osin erilaisilla maastohyvityksillä korjattuina.

Tunturilatulaiset tekivät myös innokkaasti tunturikäyntejä (33 kaikkiaan, joista 19 lumettomaan aikaan ja 14 talvella). Monien tunturikäyntien yhteydessä yövyttiin Tunturiladun kämpissä, eniten Susi-Kyrössä. Harrastusten parissa käytiin eri puolilla Lappia - kuka talkoissa, kuka valokuvaamassa, maalaamassa, kalastamassa tai vain luonnosta ja rauhasta nauttien.

Tunturikäyntejä tehtiin melkein joka kuukausi. Vaelluksilla on vakiokuukautensa: hiihtäen maaliskuussa (myöhäisin hiihtovaellus 11-18.5.) ja kävelen heinä-syyskuussa. Hämmästyin, kuinka vähän kuljettiin Lapissa kesäkuussa jolloin luon-

to herää, linnut hakevat kuuluvasti revierejään eivätkä itikat kiusaa. Runsaat vesistöt voivat kyllä alkukesästä haitata.

Ulkomaillakin oli retkeilyä, erikoisempina alueina olivat Kuola ja Huippuvuoret. Ruotsin ja Norjan vaellusalueilla vierailtiin: Kilpisjärveltä oli lähdetty länteen valloittamaan Parasta ja

Pältsää, yksi vaellus suuntautui Susi-Kiisan korkeudella Norjan puolelle mm Rastigaisalle, Ruotsissa vaellettiin Innsetin länsipuolella, patikkaretki tehtiin Hardangerin seudulle Norjassa, mm kasveistaan kuuluisan Padjelantan vaellusmaastot Ruotsissa olivat tutustumiskohteena. Olen tehnyt hahmotelman Suomen kartalle useimmista vaellusrei-

teistä. Kuvasta näkyy, että melko laajasti Lapissa retkeillään; käytetään hyväksi Lapin hienoja ja erittäin monimuotoisia retkialueita!

KIITOKSET KAIKILLE KYSELYYN OSALLISTUNEILLE. RETKILLÄ TAVATAAN.

marsu

Siihen aikaan kun sinirikot kukkivat...

Sadepilvet väistyvät tunturien yltä. Aurinko paistaa täydeltä terältä. Vesi kimaltelee vielä helminä lehdillä sateen jälkeen. Jäätiköltä nousee höyryä.

Kuljemme ylös tunturiin. Koivut tuoksuvat, punakylkirastas kertaa säätään. Pysähdymme purolle juomaan. Väinönputki on vallannut itselleen paikan kosteikosta kulleron.

Tunturiniityllä huomio kiintyy moniin kämmeköihin. Siellä kasvavat mm. maariankämmeä pilkkulehtineen ja valkoinen lilja tuoksuvine kukkineen. Polku kiertää pehmeää tunturin rinteitä. Kävelemme kirjavaa kukkamattoa, jota kohokit, lapinvuokot, varpiot ja rikot värittävät.

Onnea on kulkea tunturin aurinkoisella puolella, tuntea tunturituulen hyväily kasvoillaan liljojen tuoksussa.

Vaivaispaju kukkii lumen alapuolella. Sitä on kumarruttava katsomaan läheltä, taivuttava melkein maahan saakka. Silloin vasta näkee sen kauneuden. Ilo loistaa sinirikon silmistä, ilo pulppuaa tunturin purona.

Tunturin laelta näkee kauas yli suurten vaarallisten kurujen kauas toisille tuntureille, joilla vaeltavat onnelliset ihmiset, jotka uneksivat kaukaisista tuntureista ja niiden onnellisista ihmisistä.

Nousemme vielä ylemmäs lunta pitkin jäätiköiden väliin. Toisella puolen tuntureita jäätiköiden pikku puroset kerääntyvät joeksi, joka ryöppyä putouksena alas. Rakkauten tunne on kuin putous, joka syöksyy tunturin kivisen reunan yli nostattaen vaahtopäät. Jylisten se velloo yli esteitten. Aurinko loistaa pauhuissa sateenkaaren väreihin, pärskeet kirjoavat rikot uoman rinteisiin ja vesi soittaa riemua. Vielä illan vaihtuessa yöksi pilvien kultareunat heijastuvat veden pinnassa. Hiljalleen vesi painuu uomaansa, virtaa tunturin rinteitä alas häviten järven tyneyteen eikä sitä enää ole. Muisto rakkaudesta jäi tunturin tuuleen, joka saapuu jostakin, hyväilee kulkijan kasvoja rauhoittaen hiljaisella huminallaan kadoten jonnekin saavuttamattomiin.

Laskeudumme alas. Polku on niin kapea, että siinä juuri ja juuri voi kävellä. Lampaat ovat tehneet sen jyrkänteen reunaan. Alhaalla rotkon pohjan louhikossa kiiltää alakuloinen puro. Harvoin sinne alas osuvat auringon kultasäteet. Lepäämme välillä kukkaniityllä. Suru asuu kapustarinnan äänen haikudessa, suru viipyy kurun painanteen tummyudessa.

Satujen saaren ilta vaihtuu yöttömäksi yöksi, mutta yhä laulaa punakylkirastas kaihoaan, toteutumattomia toiveitaan, turhaan odottaen aikaa kesästä, jolloin sinirikot kukkisivat vai kukkivatko ne sittenkin...

tyttö tunturien

RESSUT 21.-30.4.1988

Teema: *Pärstä kohti jänkhää satoi tai paistoi.*

Sitä kun nyt täällä kannonkassa istuu, tuumii — mitä se tämä Lapinhulluus oikein on?

No, jokainen sen tuntee erilailla. Ehkä ja varmaankin.

Noniin, tämän retkemme Isä on tietysti Ape, joka teki suunnitelmat ja koki ehkä pettymyksetkin sen onnistumisen suhteen.

Meistä jotkut olimme tavanneet toisemme eri yhteyksissä, mutta vasta ns. koevaelluksellamme Espoon Nuuksiossa, tosi eräolosuhteissa tapasimme "kai-kin" toisemme.

Koevaelluksen (19.—20.3.) teemana oli testata Matin järkkäämää "tupla-sissi telttää" ja suunnitella kaikkea matkaan liittyvää "kommervenkkiä".

Todettiin teltan puutteet, katalysaattorilämmitintä myöten. Näin päätettiin lisähankinnoista yms. Kaiken kaikkiaan koevaellus osoittautui "järkihommeliiksi".

Jo vain, niin se on 21.4.1988:

Tarkalleen eri suunnista ja eri aikaan saavumme kukin Tankavaaraan. Met' syömmä oikein kunnolla Wanhan waskoolimiehen ravintelissa, — tietty poroa.

Näin siitä sitten mahat "pystyksissä" käymme tutustumassa kultamuseoon sekä myös UKK-kansallispuiston "esittelykeskukseen". Jo vain, se on mielenkiintoista.

Tappaamma tietty hyvällä tuurilla myös itse "Luppo-Matin". Riittää siinä "raattaamista".

Kun hyvät suunnitelmat, "häätty" niistä heti poiketa: Lähemmä siitä liikkeelle siinä viiden massa. Sattaa lunta, eikä ilma juuri muutenkaan ole "häävi".

Suunta on luoteeseen. Hihnat kiristää, ahkiot ja rinkat painaa. Mutta onhan se sitä, mitä on haettu!?

Tarkoituksemme on edetä Purmukan kautta aina Tankavaaralle saakka. Päädyimme kuitenkin "yöpäisemään" Tankajoen varteen, oikein mukavana niemikkeeseen.

Leirityöt käyvät jo rutiinilla. On tässä vaiheessa jopa lenkkiä, mitä paistella.

Illan mittaan tehdään vielä "tiedusteluhihto" tulevaan päivään. — on jänkhää...

22.4. Onhan se päivä tänäkin. Aamulla herätään vähän jäykkänä. Puurovuorotkin on jo selvillä, ai että se maistuu.

Suuntahan on Kivijoen kääntä. (Kivioja). (Siikahaara, Kivi-aapa, Kivijoen latva).

Epämääräinen tieto kertoo, että kääntä on siirretty jostain muualta tähän. Emme saaneet varmaa tietoa, onko se lukittu vai ei. No, tuurillahan se laivakin seilaa.

"Häätty" sanoa; kyllä oli tiukka päivä. Se vain välistä oikein myrskyä. — Silmät täyteen lunta ja tuulta.

Taukoja pidettiin sopivasti sään mukaan mm. Tunkaharjun maisemissa ja tietty muuallakin.

Sanon "mie", että kun saavuttiin Kivijoen kääntä, se oli kuin lottovoitto. Pakkasta oli jo melkoisesti.

Huraa ~ kääntä on auki. Met' tehemmä heti puita ja ompahan kohta lämmintä. Sopat kiehuu ja vatsat täyttyy.

On aika luovuttaa juhlallisesti "Ressu-kokardiit" pipoon laittavaksi.

Näin on hyvä uinahtaa.

23.4. Aamulla mittari kääntä kupeessa näyttää -12, talvihan se on.

Sää on aurinkoinen, -hanget kimaltaa. Heti alkajaisiksi on poroaidan ylitys, no talkoillahan se onnistuu. Matin valjaisiin tehdään pientä korjausta ja näin matka jatkuu. Joudumme hiukan kiertelemään koska porot on tuotu vasoma-aitaukseen. Jutamme Kivijoen vartta Ivalojoelle ja edelleen Kutturin kylään. Täällä meitä odottaa mahtava porokeitto Ellin luona. — Onko parempaa, — ei.

Täysin vatsoin jatkamme kohti pohjoista. Tarkoituksemme on kulkea Möllärinpään länsipuolitse Taimenjoen latvaan yöpäämään.

"Väsy" ja ilta kuitenkin neuvoo jäämään Mäntyaaran ja Matinpään väliselle "jänkhälle".

Ilta on kaunis, — siinä on kiva "toughustaa" iltanuotioilla.

24.4. Jälleen aamu on kaunis. Leiri puretaan ja matka jatkuu. Taas on poroaidan ylitys, no' sehän käy. Hiihtelemme Matin ja Möllärinpään itäpuolitse Möllärinjoaa seuraten Taimenjoen latvoille. Edelleen Paletuma ja Riekkajoen yli kohti alimmaista Appislopola.

Siinä "jänkhällä" taukoillesa ja kahvistellessa allekirjoittanut huokailee, että kyllä nyt maistuis kunnan LOHIVOILEIPÄ.

— Niin vain käy, että kolmen minuutin päästä on ko. Leipä kaikilla hampaissa. — Ihmeellinen tuo Raijan pikkureppu. Riekkajoen näyttöä, jopa puussakin. — Mitähän tuokin meinaa? Ilta alkaa jo hämärtää kun saavumme Appislopola väliselle alueelle.

Leirin pystytys sujuu taas rutiinilla, tehdäänkin lumesta viimeisen päälle tyylikästä, — ollaanhan tässä pari yönseutua. Polttopuu tilanne ei ole häppönen, onneksi löytyy suuri kuiva kuusen tyvi. On taas kiva olla nuotioilla.

Tarkoituksemme oli vielä tehdä iltaretki Appistuntureille, mutta "Unimaakari" oli toista mieltä.

25.4. Ei uskois, ossaa olla sitten kaunista ja kirkasta hetämystä. Tänään meidän piti tehdä retki Ivalojoen kultalaan. Päätämme kuitenkin valloittaa Hammastunturin (531), mikä

sen hienompaa tällä säällä.

Siispä evästä päiväreppuun ja liikkeelle. Hiihdellään hiljalleen, naatiskellen, — oi aurinkoa.

Haukkukaloilla moikkaamme kalamiehiä, — ovat tulistelemassa. Kiipeäminen Hammastunturille sujuu varsin mukavasti, — hanki kantaa hyvin.

Huipulta on tosi mahtavat näkymät, — ei käy juuri tuulenhenkästäkään. Tämä on nyt SITÄ JOTAIN!

Ilta puolella saavumme leiriin, alkaa lettutalkoot ja päälle tietysti — kestit.

26.4. Pilvistelle. Leiri puretaan, taas "länget" tiukalle ja eteenpäin. Appisjärven tietämissä poikkeamme tosi idylliselle Launosen tms. kääntä.

Hiihtelemme Jäkeläpään länsipuolta, Irrapään itäpuolitse Irrajärvelle. Täällä on poromiehet ajelleet oikein ison "paanan", joka vie Menesjärvelle. Muutama porostajat ajelevat siinä ohikin.

Takeltelee", pilvisuus lisääntyy. Met' kurvaama pois paa-nalta Passimoselan itäpuolitse järvelle 256,8.

Pilkkimies siellä narraa kaloja — tai sitten itseään. Lumi tarttuu suksen pohjiin. Kipuamme rantatörmälle, — toiveissa, että vaikkapa yöpäämme Sompion kääntä.

Ovipielessä on kaksi suurta KASSIA ja kamat levitelty viimesen päälle ympäri kääntä. — Kelkalla tulleet.

Asukit hiihtelevät jäällä kuu-loatäisyydellä, eivät tule edes moikkaamaan!

Mitäpä me muuta kuin hiihama vajaan kilsan eteenpäin ja värkkäämme leirin pystyyn mukavana rinnemaastoon. Heittele välillä rääntää.

— Mikäpä täällä on tulilla istuskella.

27.4. Vihmoo hienokseltaan vettä. Telta saadaan kasaan vielä lähes kuivana. Lipsuu, — hiihtää "nylkytellään" Illesjokivartta, edelleen Joukhaisvaaran tuntumassa vanhaa Inari-Kittilä "pi-katiä" kohti Salojärveä.

Ja vettä sataa tosissaan, sitä ollaan kuin "uitettuja koiria". Pitkän nousun jälkeen tehdään kynsitulet, — ja haukataan suurimpaan "hiukaan".

Ylitämme Inari-Kittilä maantien.

Salojärven ylityksessä mencekin sitten aikaa yllättävän paljon. Siinä Juutuanjoen alkulähteiden luona "juopastaan" viimeiset valmiit mehut.

Rämmimme pitkin ryteikköjä pienen lammen rannalle Otsamon lounaispuolelle.

Täällä on joskus ollut kenttä-sirkkieli, joten puunsäletä riittäisi.

Ollaan tosi märkiä. Jätämme ahkiot ja rinkat tähän. Päätämme käydä katsomassa onko Rovajärven Mallaskämpällä ketään?

Ja onhan siellä erittäin ystävällisiä retkeilijöitä, jotka lupaa-

(Raija, Iija, Saimi, Ape, Matti, Pekka)

vat meidät tukkikämpän miehistöpuolelle. Tuikataan tulet kaminnaan, — ompahan sitten lämmintä tulla yöpäämään. Hiihtasem- ma hakemaan kampeet tänne.

On todella hienoa saada vaat- teet ym. kuivumaan. Saadaan siinä syöpästyä, kun homma vaan paranee. Saamme kutsun sauno- maan. — Voi sitä autuutta.

Illemmalla, kun siinä ulkoilee kuulee mahtavaa "trumpet- tien" soittoa. Yli 20 päinen jout- senparvi on läheisellä lammella matkalla kesämilleen. — Aikai- ssa ovat, kait pärjäävät.

28.4. Aamutoimien kanssa ei pidetä varsinaista hoppua. On satanut räntää, maisema on taas "uusvalkoinen". Siivous ja puu- talkoiden jälkeen jatkamme tai- valta Konesjärven kaakkoispuol- ta kohti Angelin tietä.

Matilla on kova tupakin tus- ka, niinpä hän hiihtelee kaukana edellä, — ja löytyyhän sitä sätkä- hommaa promiehiltä, jotka ovat kodassa tien läheisyydessä.

Ryypätään siinä mehua ja jat- ketaan kohti Muddusjärven Koti- niemeä, joka on varsinaisen va- elluksemme päätepiste.

Ja vettä sataa.

Lunta on täällä huomattavasti vähemmän kuin tunturialueella.

No mitäs muuta kuin kääntä lämpöiseksi, samoin sauna. Koko matkan tarkoin vartioitu poron- käritys valmistetaan runsain läskihöyryin.

Kyllä maistuu, — ja uni sen päälle.

29.4. Pilvistä on edelleen, ei sentään sada. Ohjelmassa on re- ki Pieppäljärven erämaakirkolle. No, osa hiihtelee sinne heikon- laisessa kelissä tutustuen tähän erikoisuuteen.

Osa taas käy kylillä hoitama- sa yhteisiä ostoksia jne.

Illalla on päätöspäivällinen, sauna ja nuotioilla. Siitä onkin

LUONTOVISAN VOITTO HELSINKIIN

Luontovisaan tuli YKSI vastaus ja sen lähetti Eero Hämäläinen Helsingistä. Hyvin tiesi yhdis- tyksemme varapuheenjohtaja Lappi-asiat, koska kaikki vas- taukset olivat oikein. Palkin- noksi Eero saa Lapin linnut — äänikasetin.

ONNEA!

Oikeat vastaukset lehden 2/1992 kysymyksiin ovat:

1. Laulujoutsen eli joutsen.
2. Palsasuo on suo, jossa on ikiroudan sisältämiä kumpuja eli "palsoja". Palsasuo on suo- yhdistymätyyppi, kuten keidas- ja aapasuokin.
3. Alli, tylli, kuikka ja liro.
4. Sokosti.
5. Pikkutiikka.
6. 22 kuntaa.
7. Kiljuhanhi.
8. Lappia koskeva siivouskam- panja.
9. Sinirinta, joka talvehtii Aa- siassa.
10. Pyhäntunturin ja Pallas-Ou- nastunturin kansallispuistot se- kä Mallan ja Pisavaaran luon- nonpuistot.

mukava savuntuokuisena men- nä untenmaille.

30.4. Kaikki loppuu aikanaan. On hiihto nelostien varteen Siko- vuonoon. Ahkiot ja rinkat paka- taan "junakuntoon". Niin siitä "loisto" korjaa Ressut kyytiin ja matka etelään alkaa.

piirteli Stalu 1087

PS. Minä tässä kuvittelin, että tästä se juttu syntyy, mutta mihin häipyy — muisti, mielikuvitus?? Sama

Savolaisen tunturisuuden 7 kärkyä

- I Flä ulova.
- II Flä kylläele nuapurin laamassa.
- III Flä vie laamoos liian etäs.
- IV Muista, että poro ei tykkee suiven hajusta, kule aena tuulen alapuolella.
- V Koetelehhän laamas vanahattii naaraat, urokset tulloo aena toemeen.
- VI Kule hiljoo, eläkä hättäele.
- VII Kule tunturissa aena "paritellen".

TELEMARK- JA VAELLUSVÄLINEET

Edullisesti suoraan maahantuojalta. Tilaa ilmainen värikuvastomme. Puh. 931-376 90 32 tai 142 292 Fax 931-376 91 10

REAKTIIVI K.Y.
A.-J. TIITOLA
Saariluontie 109
36570 KAVANTO

Vaellusvarusteet ulkomailta?

Ajatus vaellusvarusteiden hankkimisesta ulkomailta saattaa tuntua hieman epärealistiselta. Tätä se ei kuitenkaan missään tapauksessa ole niiden kannalta, joille se on jo osa harrastuksellista elämäntapaa. Ulkoiluharrastuksen kasvaessa vastaan tulee jossain vaiheessa raja, jolloin kotimaa ei enää "riitä". Harrastuksen intensiteetistä riippuen raja voi tulla vastaan varusteiden osalta jo aikaisemmin.

Yleisimmät syyt näihin hankintoihin ovat olleet laajemmat valikoimat perusvarusteiden osalta, varusteen puuttuminen kotimaan markkinoilta, erikoisvarusteen etsintä tai kustannussäästöt. Kotimaiset liikkeet ovat pääosin täysin kilpailukykyisiä ulkomaisten kanssa, mutta eivät siinä määrin, että edellämainitut syyt poistuisivat. Uutuusvarusteet saapuvat lisäksi kotimaisille markkinoille usein 3-5 vuoden viiveellä tai eivät saavu lainkaan.

Aktiivinen harrastaja ei yleensä kysy, paljonko hankinta maksaa, vaan hankkii varusteista parhaan mahdollisen toimivuuden ja turvallisuuden kannalta. Maitokaupassa sensijaan hän voi olla sitäkin tarkempi hinnan osalta. Varusteet saa ulkomailta joko loma-, työ- tai muun matkan yhteydessä tai lainkaan ulkomailta käymättä. Seuraavassa lähemme kierrokselle maailmalle katsomaan tiivistetysti tarkemmin mahdollisuuksien kenttää:

Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti

Kiertely etenkin pääkaupunkien liikkeissä tuo eteen runsaasti laajemmat valikoimat monien valmistajien tasokasta vaatetusta, jalkineita, reppuja, teltoja, makuupusseja, keittimiä, kiipeilyvarusteita, erikoisvarusteita jne. Osa varusteista herättää mielenkiinnon kokonaan uusina tuttavuuksina. Hintataso ei poikkea kovin suuresti kotimaisesta.

Varusteita saattaa löytää myös pohjois-Ruotsin ja pohjois-Norjan liikkeistä, mutta valikoimat ovat suppeita ja sattumanvaraisia. Tanskan ja Islannin partio-kaupat ovat valikoimiltaan hieman suppeampia ja valmistajat ovat lähes samoja. Erityisesti seuraavat liikkeet ovat suosittelavia:

Naturkompaniet,
Hantverkargatan 38-40,
112 21 Tukholma
Friuftsmagasinet,
Sveavägen 73,
113 50 Tukholma
Basecamp,
Flemingatan 34,
112 32 Tukholma
Sportkompaniet,
Kungsgatan 68,
111 64 Tukholma

Skandinavisk Hoyfjellsutstyr,
Bogstadveien 3
0355 Oslo. Pääliike 3560 Hemsedal
Spejder-Sport,
Stortingsgate 12,
0161 Oslo
Oslo Sportslager,
Torggate 20,
0183 Oslo
Sportco,
Roald Amundsens gate 6,
0161 Oslo
Platou Sport,
Småstrandgate 8,
5000 Bergen
Spejder-Sport,
Nr. Farmagsgade 39,
1364 Kööpenhamina ja suurimmat kaupungit
Skatabudin,
Snorrabraut 60,
Reykjavik

Iso-Britannia ja Yhdysvallat

Kierros avaa osaksi kokonaan uusia näkökulmia. Runsaiden perusvarusteiden osalta valmistajat ovat osaksi Pohjoismaista tuttuja, osaksi uusia. Ratkaisut ovat kuitenkin useimmiten samoja. Hintojen osalta voi tavoittaa yhä varusteesta ja tapauksesta riippuen korkeitakin säästöjä. Erityisesti Yhdysvalloissa valmistajat ovat usein uusia tuttavuuksia ja eräät varusteet uusia uria aukovia. Kuvaavaa on, että eräät varusteryhmät ovat lähes täysin Pohjoismaissa esiintymättömiä, esim. vedenpuhdistuslaitteet. Yleiseen tapaan kiertely kannattaa ajan salliessa, sillä vasta kuudeskin liike voi tuottaa juuri etsityn ratkaisun tuotteen, mallin, värin ja hinnan osalta:

Ellis Brigham,
30/32 Southampton Street,
Lontoo WC2E 7HE
Cotswald Camping,
42 Uxbridge Road,
Shepherds Bush,
Lontoo W12 8ND
YHA, 14 Southampton Street,
Lontoo WC2 ja
164 Kensington High Road,
Lontoo W8
Alpine Shop,
6 Strand, Lontoo E1 ja
215 Kensington High Road,
Lontoo W8
Snow & Rock Sports,
150 Holborn, Lontoo E1 ja
188 Kensington High Road,
Lontoo W8 7RG
Lillywhites,
24-36 Regent Street,
Lontoo SW1Y 40F
Field & Trek plc,
3 WatesWay,
Brentwood, Essex CM15 9TB
Englanti

Yhdysvaltalaisen liikkeiden määrä on omaa luokkaansa. Tässä on vain alkua:
Campmor,
2.0. Box 998-6 CM, Paramus,
N.J. 07653

REI,
Sumner WA 98352-001
Mountain Cear,
2002 N. Division Spokane,
WA 99207
Ragged Mountain Equipment,
Box 130, Rt. 16-302, Intervale,
NH 03845
Tents & Trails, 21 Park Place,
NYC, NY 10007
Outdoor Traders,
Westchester Ave,
Pound Ridge, NY 10576

Venäjä ja Itä-Euroopan maat

Varustemaailma on perustellisesti toinen ja pohjautuu pitkälle omaperäisiin ratkaisuihin, osaksi läntisiin kopioihin. Liikkeen löytäminen ei yleensä ratkaise varusteen saamista, sillä esiintyminen on täysin sattumanvaraista. Joukossa on kuitenkin perehtymisen arvoisia. Hinnat ovat lähes ilmaisia. Parasta on hankkiutua yhteistoimintaan sikäläisen harrastajan kanssa.

Postimyynti

Vaellusvarusteita ei yleensä kannata matkustaa nimenomaan hakemaan. Ne voi saada kotoakin käsin. Postimyynnin käyttämisen on yleensä estänyt tietojen ja kielitaidon puute.

Omaksuttuna menettely on hämmästyttävän vaivaton ja täsmällinen. Erona matkustettaessa on lähinnä mahdollisuus varusteen täydelliseen etukäteistarkasteluun ja suppeat lisäsäästöt.

Saksa, Itävalta ja Sveitsi

Valmistajat ovat näissäkin maissa osaksi aiemmista tuttuja, osaksi uusia. Varusteratkaisujen osalta ei kuitenkaan enää ole paljon uutta opittavissa. Makuusuunta on toisaalta toinen. Hankinnat voivat tulla edullisemmiksi, esim. kiipeilyvarusteiden kohdalla. Kaikissa suuremmissa kaupungeissa löytyy liikkeitä, joiden valikoimat vaihtelevat määrällisesti ja laadullisesti. Erityisesti seuraavat kaiken sisältävät monikerroksiset ulkoilutavaratalot ovat suositeltavia:

Sport-Scheck,
Sendlinger Strasse 85,
8000 München 33, Saksa
Sport-Schuster,
Rosenstrasse 3-6,
8000 München 2, Saksa

Ranska

Valmistajien määrä kasvaa entisestään. Uusia ratkaisuja on kuitenkin vaikea löytää eräitä persoonallisia varusteita lukuunottamatta. Säästöihin löytyy jonkin verran liikkumatilaa.

Au Vieux Campeur,
48/50 rue des Ecoles ja
1/2/3 Rue de Latran, Paris 5
Snell Sports,
104-118 rue Paccard, Chamonix

Muu maailma

Samoihin varustetarpeisiin löytyy liikkeitä lähes kaikkialta maailmasta. Uusia ratkaisuja on kuitenkin lähes turha enää hakea. Luotettavimpien valmistajien tuotteet ovat tulleet vastaan jo kierroksen alkuosan maissa. Tilaaminen kauempaakin on kuitenkin mahdollista.

Liikevaihtovero ja maksutapa

Pohjoismaisen ulkopuolella on mahdollisuuksia veron takaisinsaantiin. Ostettaessa täytetään lyhyt lomake. Liikkeissä neuvotaan yksityiskohdissa. Maasta poistuttaessa lomake toimitetaan passintarkastuksen jälkeiseen pisteeseen (Customs services) kirjekuoressa. Täältä saadaan lomakkeeseen leima ja se jätetään pisteeseen. Tärkeätä on, että ostokset ovat mukana käsimatkatavaroissa. Palautuksen (esim. 15%) voi saada käteisenä eräiltä lentokentiltä, mutta pääasiassa se lähetetään kotimaahan. Syytä on ilmoittaa oman tilinsä numero eikä tyytyä shekkiin. Pankki ei tällöin pääse väliin. Aikaa kuluu parikin kuukautta.

Ostoksia tehtäessä on aihetta suosia Visa-korttia tai vastaavaa edullisemmän kurssin tähden. Myös postimyynnissä ilmoitetaan maksutapa ja kortin numero (ei tilin no:a).

Kaikki alkaa myyntiluettelon tilauksella. Osoite on saatu alan lehdistä, kirjallisuudesta, pidemmälle ehtineiltä harrastajilta jne. Esim. seuraavalla lyhyellä kirjeellä:

Vastaanottaja

Päiväys

Dear Sirs,
Kindly send your latest catalogue!
With best regards,
Allekirjoitus
Oma tarkka osoite

Komea luettelo saapuu yleensä nopeasti. Tällöin on syytä lukea lyhyt kohta ulkomaan myynnistä tarkasti kulloisenkin menettelyn selvämiseksi. Valitut tuotteet tilataan mukana seuraavalla tilauslomakkeella tai erillisellä kirjeellä. Koot ja värit ilmoitetaan. Jalkineita varten on vielä hyvä lisätä ääriiviipierros jalasta. Tuotteilla on 10 vrk:n vaihtoja palautusoikeus. (Jälkimmäisen yhteydessä maksutkin saa takaisin.)

Seuraavaksi saapuu usein proforma-lasku tilauksen pohjalta. Tämä käydään maksamassa postiin tai pankkiin. Usein tuote maksetaan vasta sen saapuessa tullipostissa, varsinkin aiempien asiakkaiden kohdalla (asiakasnumero). On syytä suosia postienakkoa kummassakin tapauksessa pankkeja pienemmän maksun vuoksi.

Login bussi Talakselle

Login bussi Turusta lähtee to 8.4.1993 klo 19.00 Kupittaa-kadun ja Kaskenkadun kulmasta. Tampereen rautatieasemalla olemme klo 21 ja jatkamme välittömästi.

Jos Jyväskylästä on lähtijöitä, ajetaan Jyväskylän rautatieaseman kautta (noin klo 23.15). Vaihtoehtoisesti ajetaan Seinäjokea kohti ja Vaasan kautta, jos sieltä on tulijoita.

Paluumatka Talakselta alkaa la 17.4. ja tarkempi aika sovitaan menomatalla.

Hinnat: Turusta 500 mk, Tampereelta 480 mk ja Jyväskylästä 450 mk. Matkan vetäjänä on Kalevi Kanerva (puh. 921 - 321571), jonne myös ilmoittautumiset. Maisalta (puh. 921 - 366457) voit myös tiedustella matkasta.

Lähtekää tuntureille

Hongkongilainen muovifirma ei tuijota henkilöstöä palkataksaan pelkästään oppiarvoihin, vaan myös fyysisiin suorituksiin. Työsopimuksessa palkolliset veloitetaan nimittäin osallistumaan 13 viikonloppuna vuorilla kiipeilyyn.

Huipentuma on marraskuussa järjestettävä sadan kilometrin mittainen vaellus yli Hongkongin maaseudun vuorien ja kukkuloiden. Muovifirman johtajan mukaan yhteisillä vuoristoretkillä oppii paljon ihmisistä, joiden kanssa joutuu työskentelemään.

Ajatus ei ole kovin outo suomalaisillekaan, tottuivatthan meillä jotkut menemään syksyisin ja keväisin tuntureille seminaareihin. Eri juttu on, miten paljon siellä opittiin.

Kauppalehti 12.1.1993

TUNTURILATU RY: n TUKIKOHTIEN

AVAIMENKÄYTTÖSÄÄNNÖT

1. Tunturilatu ry:n jäsenellä on oikeus kahden vuoden jäsenyyden jälkeen päästä Tunturiladun kämppäävaimen haltijaksi maksamalla siitä voimassa olevan lunastusmaksun. Avainanomuslomake on huolellisesti täytettynä palautettava Tunturilatu ry:n johtokunnalle, jonka hyväksymisen jälkeen avain toimitetaan anojalle.
2. Avaimen lunastusmaksun määrää Tunturilatu ry:n yleinen kokous. Tukikohtien lukkoja mahdollisesti uusittaessa saa entisen avaimen haltija lunastaa käyttöoikeuden uuteen avaimen alennetulla hinnalla, jonka Tunturiladun johtokunta määrää.
3. Sama avain käy kaikkiin Tunturiladun Lapissa oleviin tukikohtiin.
4. Avaimen haltijalla on eräin rajoituksin elinikäinen, vapaa käyttöoikeus Tunturiladun Lapissa oleviin tukikohtiin, joita ovat: SUSIKYRÖ Enontekiöllä, SUSI-TALAS Inarissa ja SUSI-KIISA Utsjoella.
5. Avaimen haltijalla on oikeus majoittua tukikohtiin kaikkina muina, paitsi Tunturiladun johtokunnan kurssi- ym. tilaisuuksiin erikseen varaamina aikoina. Näistä varauksista ilmoitetaan hyvissä ajoin Tunturiladun tiedotusvälineissä. Kyseisinäkin aikoina voi olla mahdollista rajoitetusti majoittua varattuun tukikohtaan sopimalla siitä erikseen ao. varaajan kanssa.
6. Avaimen haltijan perheen jäsenillä on oikeus käyttää samaa avainta, mikäli he ovat Tunturilatu ry: n jäseniä.
7. Avaimen haltija saa tuoda mukanaan tukikohtiin ainoastaan yhden ulkopuolisen henkilön (ei jäsenen), jonka sääntöjenmukaisesta käyttäytymisestä hän on vastuussa.
8. Avaimen haltija sitoutuu noudattamaan kunkin tukikohdan omaa järjestyssääntöä.
9. Avaimen kadotessa on sen lunastanut velvollinen ilmoittamaan siitä Tunturilatu ry: lle.
10. Avaimen haltija sitoutuu palauttamaan sen Tunturilatu ry:lle jos hän eroaa Tunturiladun jäsenyydestä. Avaimen haltijan kuollessa on avain myös palautettava Tunturilatu ry:lle. Avaimen lunastushintaa ei makseta takaisin.
11. Tunturilatu ry pitää avaimista ja niiden haltijoista luetteloa.
12. AVAIN EI MISSÄÄN TAPAUKSESSA SAA LUOVUTTAA HALTIJAN PERHEESEEN KUULUMATTOMAN KÄYTTÖÖN.

Matti Isotalo

Tunturilatu ry

Joko olet ilmoittautunut TALVIPÄIVILLE?

Katso tarkemmin Tunturilatu 3/1992

SUSIKYRÖN, SUSI-TALAKSEN ja SUSI-KIISAN

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

1. Kirjoita vieraskirjaan nimesi, kotipaikkasi, saapumispäivä ja avaimen numero heti majalle saavuttuasi. Lähtöpäivämäärän voit lisätä lähtiessäsi. Jos haluat kirjoittaa jotakin muuta vieraskirjaan, voit tehdä sen erillisenä merkintänä. Korjaukset, puuteista ym kirjoitetaan kämppäkirjaan.
2. Älä levitä varusteitasi ympäriinsä. Rinkan voi säilyttää kämpän ulkopuolella olevalla telineellä.
3. Älä tuo vauvikäisiä lapsia majalle sesonkiaikaan (esim. pääsiäisenä).
4. Koirien ym lemmikkieläinten tuominen majaan on kielletty.
5. Tee tilaa muille majaan tulijoille.
6. Majoitu kylmänä vuodenaikana Susikyrossä uuteen majaan ja vasta kun se (ne) on täynnä - vanhaan majaan.
7. Noudata hiljaisuutta klo 23:n jälkeen ja käytäydy muutenkin muita häiritsemättä.
8. Älä tupakoi majassa.
9. Suksien voitelemine majassa on ehdottomasti kielletty.
10. Säästä majassa olevia puita. Tontilta löytyy kesäiseen aikaan paljon käyttökelpoista jätetuuta, jota voit kerätä varastoonkin.
11. Yhteisesti hyväksytty suositus puukassamaksusta on 10 mk/hlö/vrk (=käynti). Maksun voit suorittaa majalla olevaan lippaaseen tai pankkisiirtolomakkeella Tunturiladun tilille.
12. Ole varovainen tulen käsittelyssä. Käytä kaasulaitteita ohjeen mukaan. Kaasupullon tyhjennytystä on se vaihdettava täysinäiseen. Varastossa on aina oltava täysi varapullo. Käy siis pullon tyhjennytystä vaihtamassa se. Maksukuitin tilitietoinesi voit toimittaa Tunturiladun taloudenhoitajalle. Voit myös sillä kuitata puukassamaksusi.
13. Keittokatoksen käyttöä suositellaan varsinkin kesällä.
14. Noudata saunan lämmitysohjeita sekä nuohousohjeita. Saunan pata ja vesisäiliö on tyhjennettävä käytön jälkeen ja pata kuivattava. Puhdista myös sauna, puku- ja pesuhuone sekä astiat. Saunan käytössä on periaatteena, että sauna on varattu vuorotellen naisille ja miehille esim. tunnin välein, ei siis perheitä yksityisvuoroja.
15. Huolehdi veneestä, välineistä ja työkaluista. Käytön jälkeen on ne palautettava niille varatuille paikoille.
16. Lähtiessäsi lyhyellekin retkelle lukitse maja, sauna ja varastot.
17. Noudata kalastuksesta annettuja yleisiä ohjeita. Kalastus on Susi-Talaksella ja Susi-Kiisalla toistaiseksi kielletty. Kalastus on mahdollista Susikyron Vuontisjärven virvelillä ja pilkillä. Pidä jäsenkortti mukana.
18. Tunturiladun johtokunta voi varata jonkin tukikohdan jäsen- tai kerhotilaisuutta varten. Varauksesta ilmoitetaan jäsenkunnalle sovitulla tavalla Tunturiladun tiedotustapoja käyttäen.
19. Muista ennen lähtöäsi:
 - täyttää puulaatikot pilkotuilla puilla,
 - huolehtia, että tulisijat ovat sammuneet,
 - siivota jälkeksi huolellisesti,
 - sulkea kaikki ikkunat,
 - lisätä vieraskirjaan poistumispäivämääräsi,
 - lukita kaikki ovet (takalukkoon).
20. Mahdollisista epäkohdista ilmoita välittömästi Tunturiladun johtokunnalle.

Muista että SOPU SIJAA ANTAA!

JOHTOKUNTA

TSIETSA KUULUTTAA

Kiitokset

Kiitämme kaikkia teitä, jotka osallistuitte vierainamme Susiaisiimme ja 20 -vuotispäiviemme illanviettoon. Teitte niistä juhlan.

Tsietsan järjestelytoimikunta

Ilmoittautuminen Susiviikolle 3. - 10.4.1993 Susi-Talaksella Rääli Partaselle (15.3.1993 mennessä) puh. 971 - 2824427 tai osoitteella Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio.

Hävinneet vaatteet

Karttulaan jäi Susiaisissa joitakin omaisuutta: valkea "villapaita", valkeat helmisormikkaat, pipo ja kirjosormikkaat. Voin tuoda ne talvipäiville tai postittaa. Ilmoittakaa, kuka palelee!

Raili Partanen

Lisäys Login talvipäiväilmoitukseen

Logi on varannut myös lauantaiamuksi 20.2. klo 8.00 alkaen aamupalan, jonka hinta on 25 mk.

Jotta osaisimme varata muonaa riittävästi, muista mainita ilmoittautuessasi, koska saavut (pe vai la), missä yövyt (koulu vai muu) ja milloin syöt (la/aamupala ja päivällinen, su/aamupala ja lounas).

Tarkempi talvipäiviä ja iltamia koskeva ilmoitus on julkaistu edellisessä Tunturilatu -lehdessä (3/1992), mistä löytyvät myös muut yhteystiedot.

Toimintamuistio

*** 1993 ***

20. - 21.2. Talvipäivät Nousiaisten Valperissa Login isännyydessä (ks. Tunturilatu 3/1992))
3. - 10.4. Tsietsan ja Njealljen hiihtoviikko Susi-Talaksella
10. - 17.4. Login hiihtoviikko Susi-Talaksella
- 8.5. Kevätkokous Helsingissä (ks. eri ilmoitus)
- 22.5. Kustavin linturetki (ks. eri ilmoitus)
6. - 8.8. Kesäpäivät Ulko-Tammiossa (ks. eri ilmoitus)
4. - 11.9. Tsietsan ja Njealljen kerhoviikko Susi-Talaksella

KESÄPÄIVÄT ULKOTAMMIOSSA

Tunturiladun kesäpäivät pidetään 6. - 8.8.1993 Ulko-Tammiossa, joka on Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon kuuluva asumaton ulkosaari.

Isäntänä on tunturikerho Kuovza. Tiedustelut ja ilmoittautumiset 23.7. mennessä Maija Hurta, Mikkeliinkatu 1 as 5, 48600 Karhula, puh. 952 - 62790 (k), 952 - 285444 (t).

Hinta on 100 mk aikuisilta ja 50 mk lapsilta. Hintaan sisältyvät venekuljetukset, juomavesi, lauantain päiväkahvit rantakalliolla ja retkiohjelma (mm. opastettu saarikierros, luontopolku, hiihtoviesti ym).

Seuraavassa lehdessä tarkemmat ajo-ohjeet Kotkan Karhulan riippusillan rantaan, josta lähtö pe 6.8. klo 20.

Tervetuloa!

Kavtsilta ei bussia talvipäiville

Vähäisen mielenkiinnon takia Kavtsilta ei lähde bussia talvipäiville, mutta omilla autoilla mennään Login junailmille talvipäiville ja tietenkin iltamiin.

SUOSITUS

Tunturiladun johtokunta suosittaa, että Susikyron isoa kämpppää ei käytetä 1.10. -15.3. välisenä aikana, jotta polttopuita ei kuluisi niin paljon.

Pääsääntönä on, että uusi kämpppä täytetään ensin ja vasta sen jälkeen iso kämpppä. Isot ryhmät (yli 12 henkilöä) voivat käyttää isoa kämpppää.

"Riittääkö EAL:n korvaamaan 3 vuotta joukkosidontapaikalla...?"

Otsikon kysymys on peräisin ensimmäisten Tunturisuusien anomuslomakkeista, kuten niin moni muukin tutkija Hannu Vuorensolan silmään joutuneista hänen järjestäessään Tunturilatu ry:n arkistoa Helsingin kaupunginarkiston kotiseutuarkistossa, missä arkistomme tulee todella erinomaisesti säilymään. Hannussa on kovasti historioitsijan vikaa ja siellä käydessäni tuntui, että hän on myös kokenut pahasti lukkarinrakkauden yhdistyksen vaiheisiin, niin elävästi ja sisäistyneesti Hannu kertoi Tunturiladun alkuvaiheiden tapahtumista, vaikkapa siitkin susisanomuksesta, missä kysyttiin "riittääkö kaukopartiomiehen 2100 kilometrin tunturivaellus susivaellukseksi..."

Tästä kaikesta sekä arkistom-

me säilytyksestä ja sen tutkimismahdollisuuksista kertoo tutkija HANNU VUORENSOLA Tunturilatu ry:n kevätkokouksen yhteydessä lauantaina 8.5.1993 kello 14.30 KAMPIN PALVELUTALOSSA, Salomonkatu 21 B. (Huomatkaa muuttunut aika ja muuttunut paikka!)

Hannu Vuorensola haluaisi kovasti mielellään arkistoon myös alkuaikojen muisteloja joko kirjoitettuna tai myöskin hänen haastattelemanaan. Yhteydenotto käy hyvin kevätkokouksen yhteydessä tai myös puhelimitse 90-732 3574.

Asiastaan innostunutta tutkijaa kannattaa varmasti tulla kuulemaan keskelle keväistä pääkaupunkia!

eehoo

KOKOUSKUTSU

TUNTURILATU ry:n kevätkokous pidetään lauantaina, 8.5.1993 kello 14.30 (kokouskahvit kello 14 alkaen) Helsingissä KAMPIN PALVELUTALOSSA, Simonkatu 21 B.

Esillä yhdistyksen sääntöjen kevätkokoukselle määräämät asiat.

Kokouksen jälkeen tutkija HANNU VUORENSOLA esitelmöi Tunturiladun arkistosta.

Johtokunta

Kahvitarjoilun onnistumisen vuoksi olisi kovin toivottavaa saada ilmoittautumiset kokoukseen osallistumisesta: Marita Maula puh. 90-743 246(k). Olli Virtanen 90-891 732(k).

NJEALLJEN BUSSI TALVIPÄIVILLE

Njealljen bussi lähtee pe 19.2. klo 22.00 Mikkelistä.

Reittiaikataulu:

Varkaus, tori	klo 23.20
Pieksämäki, las	klo 00.05
Jyväskylä, ras	klo 01.45
Tampere las	klo 04.25
Turku	klo 07.20
Nousiainen	klo 07.50

Bussiin saa yhteyden puh. 949-575670.

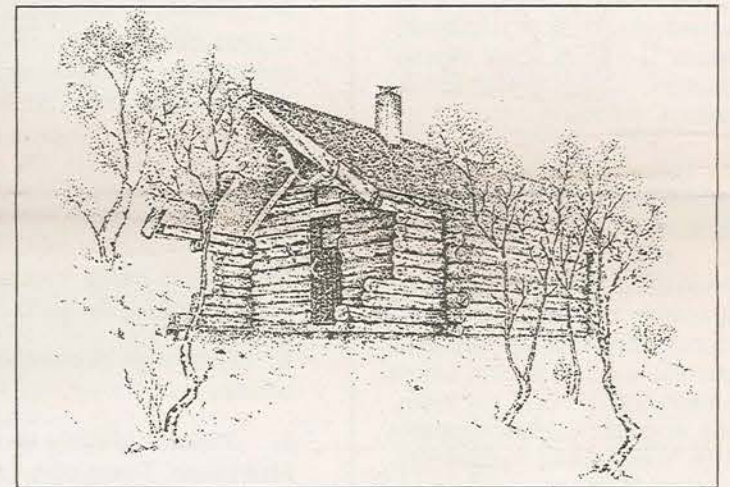
Ennakoilmoittautumiset 7.2. mennessä os. Esko Aalto, Ukkokuja 1 A 2, 78500 Varkaus. Puh. 972 - 13032.

KUSTAVIN LINTURETKI

Kustavin - Iniön linturetki järjestetään la 22.5. 1993. Lähtö on Kustavin Parattulan laiturista klo 7 ja paluu noin klo 17.

Jos sää on hyvä käymme Iso-karin majakkasaarella. Huonolla säällä teemme saaristoristeilyn Iniön saaristossa. Retken aikana tutustumme saariston luontoon ja historiaan. Retken hinta on noin 70 mk.

Ilmoittautumiset 30.4.1993 mennessä Antti Karlin, Haapaniemi, 23500 Uusikaupunki, puh. 922-34418 (k).

KÄMPPIKORTTEJA MYYTÄVÄNÄ

Tunturiladun kämpistä tehtyjä kortteja on myytävänä hintaan 1,50 mk/kpl. Sadan erissä a' 1 mk. Korttien aiheina ovat Kyrö, Kiisa ja Talas. Kortit on piirtänyt Pentti Luostarinen.

Ps. Myös muutama Eräretkeilyn perustietoja -kirja on myytävänä.

NUORTEN VAELLUS 1993

Jos innokkaita ilmaantuu, järjestetään nuorten vaellus myös kesällä 1993. Nyt vaellus järjestetään Tampereen seudulla ja ajankohdaksi on ajateltu heinäkuun alkupuolta. Viime kesän kokemusten perusteella pidennetty viikonloppu perjantai-illasta maanantaihin on sopiva aika.

Jos olet kiinnostunut, yhteyshenkilönä toimii Maisa. Ps Ideoita nuorten toiminnasta otetaan lämmöllä vastaan.

Yhteydenotto Maisa (Marja-Liisa) Kramsuun, Lauklähteenkatu 6 A 23, 20740 Turku, puh. 921 - 366457.

SUUNNITELLAAN YHDESSÄ!